

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

AON wewn. 5002/97

~~Do wypożyczenia~~

Egz. Nr 00

Płk dr Józef KISIEL

PRZYGOTOWANIE I PROWADZENIE ROZPOZNANIA W DZIAŁANIACH TAKTYCZNYCH

50237

WARSZAWA

1997

AKADEMIA OBRONY NARODOWEJ

WYDZIAŁ WOJSK LĄDOWYCH

KATEDRA ROZPOZNANIA WOJSKOWEGO I ARMII OBCYCH

PRZEKLASYFIKOWANO

Protokół Nr 54305

AON wewn. 5002/97

JAWNE

~~Do użytku wewnętrznego~~

Egz. nr... 50

Plk dr Józef KISIEL

**PRZYGOTOWANIE I PROWADZENIE ROZPOZNANIA
W DZIAŁANIACH TAKTYCZNYCH**

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	5
1. PRZYGOTOWANIE ROZPOZNANIA W WALCE ODDZIAŁU I ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO	7
1.1. Planowanie rozpoznania	8
1.2. Organizowanie rozpoznania	25
2. PROWADZENIE ROZPOZNANIA PRZEZ ODDZIAŁ I ZWIĄZEK TAKTYCZNY	40
2.1. Kierowanie systemem rozpoznania	40
2.2. Obieg informacji rozpoznawczych	43
3. PODSTAWOWE WŁAŚCIWOŚCI PROWADZENIA ROZPOZNANIA PRZEZ ELEMENTY ROZPOZNAWCZE W OBRONIE I NATARCIU	51
3.1. Prowadzenie rozpoznania w obronie	51
3.2. Prowadzenie rozpoznania w natarciu	54
ZAKOŃCZENIE	57
BIBLIOGRAFIA	58
ZAŁĄCZNIKI:	
1. Oleata plan rozpoznania BZ w obronie (wariant).	
2. Plan zbierania informacji (wariant).	
3. Aneks A (Rozpoznanie) do planu natarcia 2 DZ.	
4. Cykl rozpoznawczy.	
5. Organizacja wymiany informacji rozpoznawczej na szczeblu ZT (wariant).	
6. Model obiegu informacji rozpoznawczych w okresie pokoju (wariant).	
7. Ocena zagrożenia (wariant).	
8. Okresowy meldunek rozpoznawczy.	
9. Porównanie skuteczności bojowej załogi śmigłowca rozpoznawczego w jednym locie w dzień i w nocy.	

WPROWADZENIE

W teoretycznej myśli wojskowej traktującej o problemach rozpoznania wojskowego w Wojsku Polskim daje się zauważyć w ostatnim okresie czasu dość istotne zmiany, mające na celu doskonalenie strony teoretycznej i praktycznej rozpoznania i dopasowanie jej do wymogów współczesnej nauki, w tym nauki wojennej oraz do rozwiązań przyjmowanych w najnowocześniejszych armiach świata.

Zmian wymaga między innymi dotychczasowe podejście do takich terminów jak: „Organizacja rozpoznania”, „Prowadzenie rozpoznania”, „Walka informacyjna”.

Organizacja rozpoznania w dotychczasowym rozumieniu oznaczała całokształt zagadnień związanych z planowaniem rozpoznania oraz wdrażaniem do realizacji ustaleń planowania. Nie inaczej było z organizacją walki zbrojnej. Dopiero wydany w 1994 r. Regulamin działań taktycznych wojsk lądowych takim przedsięwzięciom jak: planowanie walki, organizowanie walki, doprowadzenie do gotowości wojsk, przygotowanie pasa działań bojowych nadaje nazwę „**Przygotowanie walki**”¹, rezygnując ostatecznie z nazywania tychże **organizacją walki**. Zastąpienie w tym przypadku wyrazu organizacja wyrazem przygotowanie jest z naukowego punktu widzenia jak najbardziej słuszne. Organizacja w nauce oznacza bowiem tyle co: zorganizowana grupa ludzi o wspólnym programie i celu, instytucja społeczna, partyjna itp, forma, system, budowa (substancji, organizmu), konstytucja (fiz., psych.), usposobienie, natura.²

Wychodząc z tak rozumianego terminu „**organizacja**”, w rozpoznaniu wojskowym będzie on oznaczał strukturę organów rozpoznania, strukturę systemu rozpoznania, ale nie jego planowanie i organizowanie. Natomiast nic nie stoi na przeszkodzie, aby przedsięwzięcia mające na celu stworzenie systemu rozpoznania nazywać podobnie jak w walce zbrojnej - **przygotowaniem rozpoznania**.

Inny problem, to dowolna jak dotychczas interpretacja terminu **prowadzenie rozpoznania**. Do tej pory było ono głównie utożsamiane z wykonywaniem zadań przez elementy rozpoznawcze. Wiele osób najczęściej nie związanych z rozpoznaniem uważa także, że komórki rozpoznawcze sztabów rozpoznania nie prowadzą. Z takim podejściem oczywiście trudno się zgodzić, więc wyjaśnienie na czym polega prowadzenie rozpoznania przez sekcje i wydziały rozpoznania, powinno ostatecznie wszelkie nieporozumienia usunąć.

Opracowanie to wychodzi na przeciw problemom wymienionym na wstępie, a nurtujących przede wszystkim studentów. Ujmuje ono w sposób syntetyczny zagadnienia przygotowania i prowadzenia rozpoznania przez komórki rozpoznawcze szczebla taktycznego, oraz wyjaśnia

¹ *Regulamin działań taktycznych wojsk lądowych, część I (związek taktyczny, oddział)*, wyd. Sztab Gen. WP, Warszawa 1994, s. 103.

² Wł. Kopański: *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, wydanie XVI rozszerzone, wyd. Wiedza Powszechna, Warszawa 1989, hasło **organ, organizacja**, s. 369.

na czym polega prowadzenie rozpoznania przez wojska rozpoznawcze, (kompanię rozpoznawczą brygady i batalion rozpoznawczy dywizji).

Wyjątkowo szerokie zajęcie się przez autora problemem planowania rozpoznania wynika ze znaczenia planowania w całym cyklu przygotowawczym rozpoznania oraz z faktu, iż studenci w czasie ćwiczeń grupowych zajmują się głównie planowaniem nie wnikając w kwestie organizowania rozpoznania, nie mówiąc o jego prowadzeniu. Nie dotyczy to oczywiście oficerów rozpoznania.

1. PRZYGOTOWANIE ROZPOZNANIA W WALCE ODDZIAŁU I ZWIĄZKU TAKTYCZNEGO

Przygotowanie rozpoznania w oddziale i związku taktycznym jest najważniejszym etapem działań rozpoznawczych. Rozpoczyna się zwykle po otrzymaniu zadania bojowego i kończy osiągnięciem gotowości systemu rozpoznania do realizacji zadań lub rozpoczęciem prowadzenia rozpoznania. Praktycznie jest ono inicjowane otrzymaniem zarządzenia rozpoznawczego (wstępnego zarządzenia rozpoznawczego),³ na podstawie którego szef komórki rozpoznawczej rozpoczyna realizację przedsięwzięć wchodzących w skład przygotowania rozpoznania.

Przygotowując rozpoznanie, szefowie komórek rozpoznawczych oddziału i związku taktycznego powinni również wziąć pod uwagę to, że inne rodzaje wojsk mają także własne organy rozpoznania. Zatem, jeśli system rozpoznania tworzony na szczeblu brygady i dywizji ma zapewnić warunki do wykonania zadania bojowego, to także wysiłek i zadania rozpoznania rodzajów wojsk powinny być skoordynowane z zadaniami i ugrupowaniem systemu (podsystemów) rozpoznania podległego bezpośrednio szefom tychże komórek rozpoznawczych, tj. kierownikowi sekcji rozpoznawczej brygady i szefowi wydziału rozpoznawczego i WRE dywizji.

Przygotowanie rozpoznania powinno być zakończone w takim czasie w stosunku do terminu osiągnięcia gotowości do walki, aby zbudowany system rozpoznania był w stanie zdobyć i dostarczyć informacje rozpoznawcze jeszcze zanim wojska zmechanizowane i pancerne rozpoczną działania taktyczne.

W etapie przygotowania rozpoznania można wyróżnić trzy zasadnicze grupy przedsięwzięć. Pierwsza z nich obejmuje działalność dowódcy oddziału i związku taktycznego oraz podporządkowanych im komórek rozpoznawczych mającą na celu stworzenie systemu, poprzez który będzie możliwe pozyskiwanie informacji rozpoznawczych, nosi on nazwę **planowanie i organizowanie rozpoznania**. Druga grupa przedsięwzięć jest realizowana przez **system wykonawczy**, czyli kompanię rozpoznawczą i batalion rozpoznawczy, podporządkowane organom dowodzenia i kierowania rozpoznaniem, oraz przez pododdziały rozpoznawcze innych rodzajów wojsk, podporządkowane ich szefom. Przedsięwzięcia te mają na celu doprowadzenie systemu wykonawczego do osiągnięcia pełnej gotowości do wykonania postawionych zadań oraz rozwinięcie systemu rozpoznania.

Trzecia grupa przedsięwzięć zawiera się w **przygotowaniu (przysposobieniu) infrastruktury terenowej** do wykonania zadań i ma na celu optymalizację wykorzystania potencjału rozpoznawczego, wynikającą z uwarunkowań terenowych oraz konieczności zachowania bez-

³ Przejście w Wojsku Polskim na planowanie walki według procedur NATO spowoduje, że tym dokumentem będzie aneks ROZPOZNANIE do Rozkazu operacyjnego (Planu walki).

pieczeństwa i podstawowych warunków żywotności poszczególnych elementów stworzonego systemu rozpoznania.

W dalszej części niniejszego opracowania zostanie przybliżona czytelnikowi szerzej jedynie pierwsza i częściowo druga grupa przedsięwzięć, czyli planowanie i organizowanie rozpoznania oraz jego prowadzenie.

Z uwagi na to, że funkcje planowania i organizowania rozpoznania mają charakter ciągły, celowe byłoby posiadać w komórkach rozpoznawczych zespoły ludzi, najlepiej podwójne obsady etatowe, które mogłyby pracować w systemie zmianowym. W warunkach ograniczonego czasu przygotowania walki lub w sytuacji otrzymania zadania w toku realizacji wcześniejszego, jeden zespół zajmowałoby się one jedynie planowaniem i organizowaniem rozpoznania na rzecz wykonania nowego zadania bojowego a drugi kierowałby dotychczasowym systemem.

1.1. Planowanie rozpoznania

Planowanie rozpoznania jest zaliczane do najważniejszych przedsięwzięć sekcji rozpoznawczej brygady i wydziału rozpoznania i WRE dywizji. W mniejszym zakresie uczestniczą w nim również dowódca i szef sztabu. Nie należy zapominać i o tym, że rozpoznanie planują także: szef artylerii, szef saperów, szef obrony przeciwchemicznej, a w brygadzie - dowódcy batalionów zmechanizowanych i czołgów.

Przez planowanie rozpoznania należy rozumieć proces integracyjno-koordynacyjny działalności sił i środków wszystkich rodzajów rozpoznania, stosownie do aktualnej sytuacji taktyczno-operacyjnej, zadania oddziału i związku taktycznego, zamiaru dowódcy.

W planowaniu rozpoznania należy uwzględnić takie czynniki jak: sytuacja taktyczna (operacyjna), zamiar (decyzja) dowódcy, koncepcja działań rozpoznawczych przedstawiona w meldunku oceny zagrożenia, zadania rozpoznawcze wynikające z zadania bojowego i wytycznych (priorytetów) dowódcy, siły i środki rozpoznania oraz ich możliwości.⁴

Zasadniczym celem planowania rozpoznania jest określenie kolejności, sposobów i terminów wykonania zadań rozpoznawczych, rozwiązanie problemów współdziałania i zabezpieczenia działań rozpoznawczych, stworzenie systemu dowodzenia rozpoznaniem oraz sporządzenie planu rozpoznania, który powinien umożliwić:⁵

- a) w okresie przygotowania walki:
 - wypracowanie i postawienie zadań do rozpoznania;
 - określenie zasadniczych problemów współdziałania;

⁴ *Rozpoznanie taktyczne w siłach zbrojnych NATO*, MON, Sztab Gen. WP - Zarząd II, Warszawa 1985, s.21.

⁵ Przyjęto poprzez analogię z *Regulaminem działań taktycznych*, s. 103, oraz z opracowaniem: część I, S. Sadowski . *Planowanie i organizowanie działań taktycznych*, AON, Katedra dowodzenia i łączności, Warszawa 1996, s. 14 -15.

- zorganizowanie zabezpieczenia bojowego i logistycznego;
- zorganizowanie systemu dowodzenia i łączności rozpoznania.

b) w czasie walki:

- kierowanie systemem rozpoznania;
- wypracowanie zadań rozpoznawczych i precyzowanie zagadnień współdziałania;
- realizację przedsięwzięć zabezpieczenia bojowego i logistycznego działań rozpoznawczych.

Mówi się także, iż planowanie rozpoznania powinno służyć zintensyfikowaniu i skoordynowaniu działalności sił i środków wszystkich rodzajów rozpoznania w jeden spójny system, zgodny z zamiarem dowódcy, dostosowany do sytuacji i możliwości wojsk rozpoznawczych, umożliwiający terminowe zdobywanie informacji rozpoznawczych,⁶ niezbędnych do wypracowania decyzji, sterowania środkami rażenia, kierowania ruchem wojsk.

Planowanie rozpoznania obejmuje następujące fazy:⁷

- sprecyzowanie celu i zadań rozpoznania;
- wypracowanie koncepcji wykorzystania potencjału rozpoznawczego i bojowego oddziału (związku taktycznego), a w niej:
 - określenie stref zainteresowania, stref rozpoznania, obszarów (rejonów) rozpoznania, rejonów szczególnej uwagi oraz kierunku (rejonu) skupienia głównego wysiłku;
 - podział stref, obszarów i rejonów zainteresowania pomiędzy wykonawców zadań rozpoznania (wojska rozpoznawcze oraz pozostałe elementy ugrupowania bojowego oddziału i związku taktycznego);
 - konkretyzację zadań rozpoznania dla wykonawców i określenie terminów, kolejności oraz ewentualnych sposobów ich realizacji;
 - zsynchronizowanie wysiłku wszystkich rodzajów rozpoznania na rzecz realizacji zadań najważniejszych;
- określenie przedsięwzięć bojowego i logistycznego zabezpieczenia;
- ustalenie głównych problemów współdziałania;
- opracowanie planu rozpoznania;

A zatem, planowanie rozpoznania zawiera w sobie sprecyzowanie i udokładnienie koncepcji rozpoznania wraz z zadaniami, sposobami i terminami ich realizacji, oraz przedsięwzięcia wszechstronnego ich zabezpieczenia.

Planowanie rozpoznania powinno być ukierunkowane na zintegrowanie i skoordynowanie działalności sił i środków rozpoznania w ramach systemu rozpoznania danego szczebla organizacyjnego oraz na zapewnienie warunków do bezkolizyjnej współpracy w ramach systemu wyższego rzędu, (przełożonego).

Planowanie rozpoznania powinno zapewnić:

⁶ Biuletyn informacyjny nr 2 (162), Sztab Gen. WP, Warszawa 1995, s. 79.

⁷ Tamże.

- pełne i efektywne wykorzystanie możliwości sił i środków rozpoznania;
- elastyczny manewr siłami i środkami rozpoznania dla potęgowania wysiłku rozpoznania w miejscu i czasie decydującym o sukcesie w walce;
- objęcie rozpoznaniem możliwie maksymalnej ilości obiektów przeciwnika, szczególnie na kierunkach (w rejonach) skupiania głównego wysiłku przez przeciwnika;
- żywotność systemu kierowania rozpoznaniem.

Mówiąc o zastosowaniu konkretnej metody w planowaniu rozpoznania (równoległa, kolejna, mieszana), należy mieć zawsze na uwadze sytuację taktyczną, treść zadania bojowego i sposób jego wykonania, czas na przygotowanie walki, doświadczenie i umiejętności współpracowników i podwładnych, styl pracy dowódcy.

Z doświadczeń wielu ćwiczeń taktycznych z wojskami i ze studentami widać dość wyraźnie, że najczęściej stosowaną metodą planowania rozpoznania na szczeblu oddziału i związku taktycznego jest **metoda równoległa**. Metoda ta w porównaniu z **metodą kolejną** daje wiele korzyści, m.in. pozwala osiągnąć znaczny zysk czasowy. Zaoszczędzony w ten sposób czas może być wykorzystany przez wojska rozpoznawcze np. na ćwiczenie najtrudniejszych sposobów wykonania zadań, studia terenu, dodatkowe szkolenie bojowe, rozbudowę inżynieryjną rubieży i rejonów rozwinięcia podsystemów rozpoznania i elementów rozpoznawczych itp.

Sprecyzowanie celu i zadań rozpoznania jest podstawowym obowiązkiem dowódcy oddziału i związku taktycznego oraz szefa organu rozpoznawczego. Cel i zadania wynikają z analizy otrzymanego zadania bojowego, oceny potrzeb rozpoznania,⁸ aktualnej sytuacji bojowej przeciwnika i stanu wiedzy o nim, wniosków z oceny terenu i warunków pogodowych, żądań dowódcy, zamiaru rozegrania walki. Podczas ich wypracowania szef organu rozpoznawczego powinien także uwzględnić możliwości przeciwdziałania realizacji zadań przez przeciwnika.

W tym etapie planowania rozpoznania powinno się także zdecydować, jakie siły powinny wykonać zadania rozpoznania. Przy czym nie powinny to być li tylko własne organy rozpoznania. Jako potencjalne źródła informacji należy postrzegać również rozpoznanie przełożonego, podwładnych, sąsiadów, sił OT i układu pozamilitarnego, rozpoznanie lotnicze, a na wybrzeżu morskim także rozpoznanie marynarki wojennej.

Cel rozpoznania jest zwykle utożsamiany z celem rozegrania walki i jemu jest podporządkowany. W swej treści nie powinien powielać zadań rozpoznania. Przykładowo celem rozpoznania w obronie oddziału (związku taktycznego) będzie zdobycie informacji o przeciwniku potwierdzających jego zamiar prowadzenia natarcia oraz umożliwiających podjęcie z nim skutecznej walki jeszcze na dalekich podejściach.

Zadania rozpoznania mające w początkowym etapie planowania znaczny stopień ogólności powinny wynikać z celu rozpoznania, być jego rozwinięciem oraz ukierunkowywać działalność komórek rozpoznawczych na poszukiwanie źródeł informacji, określenie priorytetów i

⁸ Potrzeby rozpoznania to nic innego jak obiekty przeciwnika wyartykułowane na podstawie oceny zagrożenia.

kolejności pozyskiwania z nich danych rozpoznawczych. Zadania o których mowa, powinny także umożliwić wypracowanie zadań szczegółowych dla wykonawców.

Z powyższych rozważań wynika zatem, że stawianie znaku równości pomiędzy głównymi zadaniami rozpoznania i zadaniami do rozpoznania dla wykonawców tj. elementów rozpoznawczych i podsystemów rozpoznania oraz innych sił byłoby podejściem błędnym.

Wypracowanie koncepcji wykorzystania potencjału rozpoznawczego i bojowego przez szefa organu rozpoznawczego jest poprzedzone zazwyczaj analizą otrzymanego zadania, oceną sytuacji (położenia) i kalkulacją czasu. Wynikiem tych czynności powinny być sformułowane i przekazane podwładnym przedsięwzięcia do niezwłocznego wykonania.

***Analizując zadania do rozpoznania** szef komórki rozpoznawczej powinien zrozumieć: cel planowanego rozpoznania; treść otrzymanych zadań (zadania); miejsce i rolę własnych wojsk rozpoznawczych w ich wykonaniu jak i systemie rozpoznania przełożonego; miejsce i rolę własnego systemu rozpoznania w wykonaniu zadania bojowego otrzymanego przez oddział (związek taktyczny); wpływ zadań realizowanych przez sąsiadów na wykonanie własnych zadań.

Podstawą do przeprowadzenia analizy zadania jest zarządzenie rozpoznawcze lub rozkaz do prowadzenia rozpoznania⁹ sztabu przełożonego, zarządzenie bojowe (rozkaz operacyjny), żądania dowódcy samodzielnie podejmującego walkę.

*** Oceniając sytuację (położenie)** szef organu rozpoznawczego powinien ocenić przeciwnika, własne organy rozpoznania oraz warunki prowadzenia rozpoznania, zwłaszcza teren i pogodę.

Ocena przeciwnika (zagrożenia) polega na określeniu jego położenia, składu bojowego, ugrupowania i prawdopodobnego charakteru działań, ocenie systemów rozpoznania i WRE pod kątem możliwości realizacji zadań, w tym rozpoznania, zakłócania informacyjnego i obrony informacyjnej (odporności na przeciwdziałanie systemu rozpoznania i WRE strony przeciwnej).¹⁰ Ta ocena jest dokonywana przede wszystkim po to, aby zapewnić bezpieczeństwo własnym elementom i podsystemom rozpoznania, wykryć jego słabe punkty, realnie skalkulować własne możliwości i ułatwić wykonanie zadań.

Ocena możliwości własnych sił rozpoznania polega na określeniu (na podstawie aktualnego składu, uкомплектовania, położenia i realizowanych zadań) ich rzeczywistych możliwości bojowych. Jest to także ocena odporności na możliwe oddziaływanie ze strony przeciwnika, w tym na zakłócanie procesu informacyjnego. Ocena wojsk własnych powinna umożliwić optymalizację podziału sił i środków rozpoznania w zależności od ważności i pilności zadań, ustalenie potrzeb w zakresie bojowego i logistycznego zabezpieczenia działań oraz zasadnicze zagadnienia współdziałania.

⁹M. Wrzosek : *Przykłady dokumentów rozpoznawczych według poglądów wybranych państw NATO*, AON, Warszawa 1997, s. 31.

¹⁰ Ocenę przeciwnika może szef organu rozpoznawczego otrzymać od przełożonego, zwykle w komunikacie rozpoznawczym i aneksie „ROZPOZNANIE” lub wypracować na podstawie informacji z rozpoznania studyjnego.

* **Ocena warunków prowadzenia rozpoznania** polega na ustaleniu charakteru terenu, jego pokrycia, przeszkód naturalnych i sztucznych, ocenie infrastruktury oraz na określeniu wpływu tych czynników terenowych na działanie systemu rozpoznania. W tym zagadnieniu należy dostrzegać również stan i prognozę pogody oraz jej wpływ na zmianę właściwości terenu i możliwość wykorzystania poszczególnych rodzajów rozpoznania, także sytuację elektroniczną i ewentualnych skażeń wraz z oceną ich wpływu na użycie wojsk rozpoznawczych.

* **Kalkulując czas**, szef rozpoznania powinien mieć na uwadze tzw. czasy dyrektywne oraz własne kalkulacje przygotowania rozpoznania. Wśród czasów dyrektywnych zasadnicze znaczenie podczas planowania rozpoznania będą zazwyczaj miały: czas osiągnięcia gotowości oddziału (związku taktycznego) do walki, czas gotowości systemu rozpoznania, terminy dostarczenia najpilniejszych informacji, terminy składania zapotrzebowań na informacje rozpoznawcze, terminy składania meldunków, inne terminy, a w tym: czas rekonesansu, termin opracowania dokumentów bojowych, czas organizacji współdziałania itp.

W drugiej grupie terminów, o przyjęciu których decyduje szef komórki rozpoznawczej można wymienić następujące czasy: osiągnięcia gotowości do wykonania zadań przez organiczne pododdziały rozpoznawcze i rozpoznanie szczebla podległego, postawienia zadań do rozpoznania, udzielenia pomocy w przygotowaniu wojsk rozpoznawczych do działania, dokonania uzgodnień wewnątrz własnego sztabu, wykonania otrzymanych zadań, zorganizowania współdziałania i zabezpieczenia działań rozpoznawczych oraz systemu dowodzenia i łączności.

Podstawą przeprowadzenia kalkulacji czasu przez szefa rozpoznania są terminy zawarte w zadaniu, kalkulacja czasu wypracowana w komórce operacyjnej oraz zawarta w wytycznych dowódcy.

* **Przedsięwzięcia do niezwłocznego wykonania** są przekazywane dowódcom pododdziałów rozpoznawczych i szefom podległych komórek rozpoznawczych w celu ogólnej orientacji ich co do przyszłego zadania, zakresu przygotowania się do jego realizacji, terminu odtworzenia zdolności bojowej, przygotowania map i innych materiałów, miejsca i czasu otrzymania zadania bojowego.

Koncepcja wykorzystania potencjału rozpoznawczego i bojowego oddziału (związku taktycznego) obejmuje:

1. Określenie stref zainteresowania i rozpoznania, obszarów (rejonów) rozpoznania, rejonów szczególnej uwagi, oraz rejonu (kierunku) skupienia głównego wysiłku rozpoznania. Ma ono na celu stworzenie sprzyjających warunków do pełnej realizacji zadań rozpoznania oraz racjonalnego i zgodnego z możliwościami wykorzystania podsystemów rozpoznania, elementów rozpoznawczych oraz innych wydzielonych sił, w obszarach rozpoznania, strefach i rejonach szczególnie interesujących dowódców. Potrzebę wskazywania stref, obszarów i rejonów wymusza ponadto zasada ponoszenia odpowiedzialności za wykonanie zadań przez poszczególne elementy systemu rozpoznania. Zakres odpowiedzialności będzie

inny dla oddziału, inny dla związku taktycznego, także inny dla jednostki rozpoznawczej i elementu rozpoznawczego.

Trafność wyboru wymienionych stref, obszarów i rejonów wymaga od szefa organu rozpoznawczego dokonania głębokiej analizy potrzeb rozpoznania, zadań rozpoznania oraz dokonania „trafnej” oceny przeciwnika i terenu przyszłego działania.

Strefa zainteresowania jest wartością nadrzędną w stosunku do strefy rozpoznania, obszaru i rejonu. Jej rozległość warunkują: położenie przeciwnika, którym będzie żywotnie zainteresowany tak przełożony jak i podwładny; zasięg własnych środków ogniowych (przy wymaganej dokładności); potrzeba ogólnej orientacji co do możliwego rozwoju sytuacji na polu walki. Granice strefy zainteresowania konkretnego szczebla dowodzenia wybiegają znacznie poza granice własnego pasa rozpoznania, obejmując część pasa działania sąsiadów oraz strefy zainteresowania przełożonego i podwładnych.

Strefa rozpoznania odnosi się do obszaru, z którego dany szczebel dowodzenia pozyskuje informacje własnymi siłami i środkami rozpoznania, rozmieszczonymi w niej, bądź sięgającymi z własnego ugrupowania.

Prawidłowością w planowaniu stref rozpoznania powinno być to, że dla danego szczebla dowodzenia przednią granicę strefy rozpoznania wyznaczają rubieże (rejony) rozwinięcia najdalej wysuniętych elementów rozpoznania np. patroli rozpoznawczych lub zasięg innych rodzajów posiadanego rozpoznania, np. elektronicznego. Tylną granicą strefy rozpoznania będzie rubież najdalej wysuniętych elementów rozpoznawczych podwładnego.

Obszar rozpoznania jest rozumiany jako część strefy rozpoznania, w której pozyskuje informacje właściwy ze względu na posiadane środki, możliwości i stosowane sposoby działania - rodzaj rozpoznania np. obszar rozpoznania patrolowego, elektronicznego, powietrznego z wykorzystaniem śmigłowców i bezpilotowych samolotów rozpoznawczych, bojowego itp. (zob. zał nr 1 „Oleata plan rozpoznania BZ w obronie”). Wymienione rodzaje rozpoznania wykonują zadania w wyznaczonych im rejonach rozwinięcia.

Porównując powyższy podział z aktualnie obowiązującymi w rozpoznaniu **strefami szczełowego i ogólnego zainteresowania** można zauważyć, że strefa rozpoznania odpowiada przyjętej w regulaminie strefie szczełowego zainteresowania, a strefa zainteresowania - strefie ogólnego zainteresowania.

Rejony szczególnej uwagi odnoszą się do tej części strefy rozpoznania (głównie w ugrupowaniu przeciwnika), którą żywotnie interesuje się dowódca danego szczebla dowodzenia oraz wyższy przełożony i są wyznaczane, ponieważ wielkość potencjału określonego rodzaju rozpoznania z reguły nie pozwala na to, aby pokryć nim całą strefę rozpoznania. Szef komórki rozpoznawczej określa rejony szczególnego zainteresowania na podstawie wniosków z oceny przeciwnika i wytycznych dowódcy oddziału (związku taktycznego), zarządzenia sztabu przełożonego, dodatkowych własnych analiz i ocen.

Rejony szczególnego zainteresowania mogą pokrywać się z konkretnymi obiektami (elementami ugrupowania bojowego) przeciwnika lub terenu, zwłaszcza tymi, które w przyszłej walce będą miały znaczenie kluczowe.

Kierunek (rejon) skupienia głównego wysiłku odpowiada natomiast kierunkowi skupienia głównego wysiłku w walce. W tym względzie pokrywa się on z oznajmianym w zamiarze (decyzji) kierunkiem skupienia głównego wysiłku w obronie lub kierunkiem głównego uderzenia w natarciu. Nie wyklucza się, że w niektórych sytuacjach bojowych będzie on artykułowany obiektami rozpoznania wynikającymi z oceny przeciwnika i terenu.

Kierunek skupienia głównego wysiłku rozpoznania może być nakazany w zarządzeniu sztabu przełożonego, dany w wytycznych dowódcy lub decyduje o nim szef rozpoznania.

2. Podział stref, obszarów i rejonów rozpoznania pomiędzy wykonawców zadań rozpoznania (wojska rozpoznawcze oraz pozostałe elementy ugrupowania bojowego oddziału i związku taktycznego) polega na przyporządkowaniu ich zgodnie z następującymi wymogami:

- wojska rozpoznawcze (kompania rozpoznawcza brygady, batalion rozpoznawczy dywizji, eskadra śmigłowców) realizują zadania w strefie rozpoznania i rejonach szczególnej uwagi wskazanych przez przełożonego oraz innych ale znajdujących się w strefie rozpoznania, a także w terenie i warunkach pozwalających wykorzystać ich możliwości;

- pododdziały rozpoznawcze rodzajów wojsk oraz służb realizują zadania w rejonach i na rubieżach zapewniających zdobycie informacji rozpoznawczych umożliwiających właściwe wykorzystanie rodzajów wojsk w walce;

- wojska walczące (bataliony zmechanizowane i czołgów, brygady) rozpoznają w obszarach (rejonach) rozmieszczenia i walki ograniczonych swoimi pasami działania.

Ilość rejonów działania dla jednego elementu ugrupowania rozpoznawczego (elementu rozpoznawczego) nie powinna być zbyt duża. Jeśli przyjąć za jednostkę kalkulacyjną pluton (rozpoznawczy, zmechanizowany, czołgów), to tenże powinien mieć wyznaczony jeden - dwa rejony działania o powierzchni ok. 50 km kw. każdy.

3. Konkretyzacja zadań dla wykonawców i określenie terminów, kolejności oraz ewentualnych sposobów ich realizacji ma na celu ukierunkowanie działania poszczególnych elementów systemu rozpoznania na konkretne obiekty przeciwnika lub na rejony w których będą realizowane zadania. Biorąc pod uwagę wszystkie okoliczności wykonania zadania, można przyjąć, że element rozpoznawczy typu patrol rozpoznawczy (samodzielny patrol rozpoznawczy) w ugrupowaniu przeciwnika może otrzymać zadanie prowadzenia rozpoznania w wyznaczonym rejonie bez względu na ilość obiektów rozpoznania. Jeśli natomiast będą mu wskazane konkretne obiekty rozpoznania, to nie powinien otrzymać ich więcej jak 3-4 na całe zadanie bojowe. W sytuacji, gdy treścią zadania będzie śledzenie lub zniszczenie rozpo-

znanego obiektu, to ich ilość powinna ograniczyć się do 1-2 obiektów.¹¹ Przy takich możliwościach korzystniej jest stawiać zadania do prowadzenia rozpoznania w rejonie lub obszarze.

Zadania dla poszczególnych elementów systemu rozpoznania mogą polegać na wykryciu przeciwnika (obektu), rozpoznaniu, określeniu położenia (umieszczeniu obiektu), śledzeniu, niszczeniu obiektu. Zadanie ostatnie nie powinno raczej zdominować pozostałych.

Istotne znaczenie w konkretyzowaniu zadań rozpoznawczych dla wykonawców ma realizm podejścia szefa komórki rozpoznawczej i dowódcy do kalkulacji czasowych wykonania zadań. Wynika to między innymi stąd, że każde z wyżej wymienionych zadań wymaga innego czasu na jego pełne wykonanie.

Określenie przez szefa rozpoznania sposobu wykonania zadania może mieć miejsce w sytuacjach wyjątkowych, np. gdy obiekt rozpoznania jest szczególnie ważny, zadanie polega na zdobyciu konkretnych informacji lub źródeł informacji, decyduje czas zdobycia informacji. W pozostałych sytuacjach o sposobie wykonania zadania powinni decydować dowódcy pododdziałów (oddziałów) rozpoznawczych lub dowódcy elementów rozpoznawczych.

4. Zsynchronizowanie wysiłku wszystkich rodzajów rozpoznania ma na celu stworzenie warunków do pełnej realizacji zadania bojowego oddziału lub związku taktycznego oraz zadań rozpoznania.

Synchronizację wysiłku rozpoznania osiąga się poprzez:

- racjonalne określenie zadań rozpoznania dla podległych pododdziałów (oddziałów) oraz uzgodnienie ich treści z rozpoznaniem rodzajów wojsk;
- akceptację, względnie uzgodnienie rejonów (kierunków, rubieży) i terminów rozwinięcia podsystemów rozpoznania rodzajów wojsk;
- wybór sposobów realizacji zadań najważniejszych przez rozpoznanie rodzajów wojsk;
- przestrzeganie konieczności wzajemnego informowania się o sytuacji taktycznej, realizowanych zadaniach, podejmowanych decyzjach, treści kolejnych zadań;
- partycypowanie szefa rozpoznania w opracowaniu dokumentów rozpoznawczych przez szefów rodzajów wojsk i odwrotnie;
- ujednoczenie numeracji obiektów (rejonów) rozpoznania, dozorów, sposobów przekazywania współrzędnych;
- uzgodnienie (podczas przygotowania walki) zasadniczych zagadnień współdziałania, zabezpieczenia bojowego i logistycznego oraz korygowanie ich w toku walki;
- uzgodnienie zakresu zadań oraz treści pracy informacyjnej realizowanych wspólnie.

* **Określenie przedsięwzięć bojowego i logistycznego zabezpieczenia** ma na celu: po pierwsze minimalizowanie skutków oddziaływania przeciwnika na system rozpoznania; po

¹¹ Przyjęto na podstawie: *Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych. Zasady ogólne...* op cit., zał. nr 2. Normy zawarte w załączniku dotyczą co prawda grup rozpoznawczych organizowanych z będącej do niedawna w strukturze batalionu rozpoznawczego kompanii specjalnej, należy jednak przyjąć że, możliwości patrolu rozpoznawczego będą zbliżone do możliwości grup rozpoznawczych.

drugie zapewnienie wojskom rozpoznawczym tworzącym system rozpoznania, sprzyjających warunków do wykonania zadań w każdej sytuacji pola walki.

Zabezpieczenie bojowe działań rozpoznawczych obejmuje:¹² ubezpieczenie, maskowanie, powszechną OPL, zabezpieczenie inżynieryjne, obronę przeciwchemiczną, zabezpieczenie topograficzne i zabezpieczenie hydrometeorologiczne.

* **Ubezpieczenie** w działaniach rozpoznawczych ma na celu niedopuszczenie do przeniknięcia do systemu rozpoznania sił rozpoznawczych przeciwnika i wrogo nastawionej ludności cywilnej, uniemożliwienie niespodziewanego napadu oraz stworzenie warunków do przygotowania i prowadzenia rozpoznania. Właściwie zorganizowane ubezpieczenie powinno zapewnić także warunki do bezpiecznego wejścia elementów rozpoznawczych w ugrupowanie przeciwnika i powrót po wykonaniu zadania, a także ich ochronę w czasie wykonywania szczególnie ważnych zadań.

Ubezpieczenie w rozpoznaniu realizują elementy rozpoznawcze we własnym zakresie, siły układu pozamilitarnego i OT rozlokowane w rejonach wykonywania zadań oraz wojska walczące.

* **Maskowanie** ma na celu ukrycie przed penetracją ze strony przeciwnika oraz ludności cywilnej jemu sprzyjającej organów kierowania rozpoznaniem, uniemożliwienie rozszyfrowania koncepcji rozpoznania, wprowadzenie w błąd co do rozmieszczenia systemu rozpoznania w terenie i kierunku skupienia głównego wysiłku rozpoznania i walki, uniemożliwienie przechwycenia treści informacji przesyłanych w kanałach łączności radiowej, utrudnienie mu podejmowania optymalnych decyzji.

Maskowanie osiąga się poprzez skryte rozmieszczenie elementów rozpoznawczych w terenie, stosowanie kamuflażu sprzętu bojowego i ludzi, działania demonstracyjne i pozorne, dezinformację i dywersję informacyjną, zwalczanie rozpoznania przeciwnika oraz wykrywanie i usuwanie cech demaskujących system rozpoznania.

Zadania maskowania wykonują głównie organy rozpoznania we własnym zakresie, pododdziały WRE, siły układu pozamilitarnego, kontrwywiad wojskowy.

Maskowanie powinno być **aktywne, wiarygodne, ciągle, niepowtarzalne**.¹³

* **Powszechna obrona przeciwlotnicza** ma na celu osłonę poszczególnych elementów systemu rozpoznania przed przeciwnikiem powietrznym. Polega ona na: alarmowaniu i ostrzeganiu o zagrożeniu z powietrza, maskowaniu elementów rozpoznawczych przed rozpoznaniem z powietrza, przygotowaniu ukryć, zwłaszcza na posterunkach obserwacyjnych i w rejonie rozmieszczenia odvodu rozpoznania, walce z samolotami i śmigłowcami przeciwnika, likwidacji skutków uderzeń z powietrza.

Organ rozpoznania oddziału i związku taktycznego poza realizacją przedsięwzięć powszechnej OPL, mogą alarmować i ostrzegać o zagrożeniu z powietrza albo informować o zaobserwowanych przelotach lotnictwa przeciwnika.

¹² Regulamin działań taktycznych wojsk lądowych, cz. I, op. cit., s. 75.

¹³ Regulamin działań taktycznych wojsk lądowych, cz. I, op. cit., s. 77.

* **Zabezpieczenie inżynieryjne** systemu rozpoznania ma na celu stworzenie warunków do skutecznej realizacji zadań rozpoznawczych przez elementy rozpoznawcze m in. poprzez przygotowanie terenu pod względem rozpoznawczym, zabezpieczenie elementów rozpoznawczych w sprzęt inżynieryjny i minersko-zaporowe środki walki (miny, materiał wybuchowy), przygotowanie elementów rozpoznawczych do realizacji niektórych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego.

Do zasadniczych zadań zabezpieczenia inżynieryjnego wykonywanych przez system rozpoznania należą: rozpoznanie inżynieryjne przeciwnika i terenu, rozbudowa fortyfikacyjna posterunków obserwacyjnych i rejonu rozmieszczenia odvodu rozpoznania, wykonywanie niszczeń, bojowe uzbrajanie terenu, przedsięwzięcia maskowania.

* **Obrona przeciwchemiczna** ma na celu osłabienie skutków rażącego działania broni masowego rażenia oraz radioaktywnych i toksycznych środków przemysłowych na poszczególne elementy systemu rozpoznania. Organy rozpoznania realizują takie zadania obrony przeciwchemicznej jak: wykrywanie uderzeń bronią chemiczną i jądrową, rozpoznanie rejonów porażenia i skażeń, monitorowanie skażeń, ostrzeganie o zagrożeniu i alarmowanie o skażeniach, wykorzystanie właściwości ochronnych terenu i infrastruktury w celu ochrony przed skażeniami.

* **Zabezpieczenie topograficzne** ma na celu stworzenie warunków do dokonania analiz i ocen terenu pod kątem możliwego działania przeciwnika, skutecznego prowadzenia rozpoznania, wykorzystania środków walki i techniki zwiadowczej. Polega ono na zaopatrywaniu organów rozpoznania w mapy, plany, opisy wojskowo-geograficzne, notatki oceny terenu, przygotowaniu i doprowadzeniu do elementów systemu rozpoznania danych topogeodezyjnych i grawimetrycznych¹⁴ dotyczących ich punktów rozwinięcia. Zadania zabezpieczenia topograficznego wykonują pododdziały topogeodezyjne artylerii oraz pododdziały rozpoznania ogólnego z brygady i dywizji.¹⁵

* **Zabezpieczenie hydrometeorologiczne** ma na celu umożliwienie organom kierowania rozpoznaniem i elementom rozpoznawczym wykorzystania w ocenach terenu i przeciwnika wpływu warunków pogodowych i hydrologicznych na prowadzenie walki przez przeciwnika oraz na działanie systemu rozpoznania. Polega na dostarczeniu szefom organów rozpoznawczych i dowódcom oddziałów (pododdziałów) zwiadowczych opracowań i prognoz dotyczących klimatu i hydrologii oraz prognoz pogody w obszarze prowadzenia rozpoznania. Elementy rozpoznawcze dostarczają natomiast informacji o zmianach we właściwościach terenu powstałych pod wpływem warunków pogodowych.

¹⁴ Grawimetria (łac. - gr.), fiz. dział fizyki zajmujący się wyznaczaniem wartości przyspieszenia ziemskiego g dla potrzeb geodezji (badanie kształtu geoidy, orientowanie elipsoidy ziemskiej, wyznaczanie odchyleń pionu, wyznaczanie poprawek przy niwelacji precyzyjnej),...*Encyklopedia Powszechna PWN*, t. 2, wyd. PWN, Warszawa 1974, s. 109-110.

¹⁵ Zgodnie z poprawkami do *Programu szkolenia pododdziałów rozpoznania ogólnowojskowego dywizji* (Szkol. 673/86) z 1996r. na przedmiot *Topogeodezja* przeznaczono w okresie szkolenia specjalisty (4 miesiące) 8 godzin, w okresie szkolenia drużyny i plutonu 10 godzin.

Zabezpieczenie logistyczne wojsk rozpoznawczych polega na zasilaniu tych ostatnich w środki bojowe i materiałowe, utrzymaniu uzbrojenia i techniki bojowej w gotowości do użycia, odtwarzaniu jej zdolności w razie uszkodzenia, utrzymaniu dobrego stanu zdrowia zwiadowców oraz udzielaniu pomocy medycznej rannym i chorym.

Zabezpieczenie logistyczne obejmuje: **zaopatrywanie, zabezpieczenie techniczne, zabezpieczenie medyczne.**

Zadania zabezpieczenia logistycznego realizują pododdziały (oddziały) zaopatrzenia, remontowe i medyczne podległe bezpośrednio szefowi logistyki, a w batalionie rozpoznawczym dywizji także jego organiczne pododdziały logistyczne. W stosunku do elementów rozpoznawczych w ugrupowaniu przeciwnika, wykonawcą zadań zabezpieczenia logistycznego są w pierwszej kolejności odpowiednie organy układu pozamilitarnego.

Organizując zabezpieczenie logistyczne, szef organu rozpoznawczego ustala z szefem logistyki między innymi takie zagadnienia jak:

- sposoby zaopatrywania jednostek rozpoznawczych (elementów rozpoznawczych) we własnym ugrupowaniu i w ugrupowaniu przeciwnika;
- zakres zabezpieczenia medycznego i technicznego;
- stan, potrzeby i urzutowanie zapasów środków materiałowych;
- organizację łączności jednostek rozpoznawczych z jednostkami logistycznymi.

Istotnego znaczenia nabiera zabezpieczenie materiałowe, techniczne i medyczne elementów rozpoznawczych działających w ugrupowaniu przeciwnika oraz pododdziałów WRE.

Na potrzeby działania w ugrupowaniu przeciwnika szef rozpoznania w porozumieniu z szefem logistyki powinien wcześniej zgromadzić środki materiałowe, zabezpieczyć je i oznaczyć skrytki, uzgodnić do których szpitali i baz remontowych mają być kierowani ranni i chorzy oraz sprzęt wymagający remontu, uzupełnić zapasy środków walki, medycznych i naprawczych na okres znacznie wykraczający poza przewidywany czas realizacji zadań.¹⁶

Na potrzeby systemu WRE szef rozpoznania powinien: uzgodnić położenie pododdziałów logistycznych i urządzeń przełożonego; ustalić możliwość korzystania ze zgromadzonych tam zapasów; uzgodnić tryb ewakuacji rannych i chorych oraz napraw sprzętu samochodowego; usamodzielnic pod względem zaopatrzenia w środki materiałowe poszczególne elementy systemu WRE.

6. Ustalenie głównych problemów współdziałania przez szefa rozpoznania a następnie doprowadzenie ich do wiadomości dowódców elementów rozpoznawczych (podsystemów rozpoznania) jest powodowane zasadą mówiącą, że **jedynie rozpoznanie przygotowane i prowadzone wspólnie przez etatowe i nieetatowe organy rozpoznania ogólnego i rodzajów wojsk jest w stanie zrealizować pomyślnie wszystkie zadania.**¹⁷ Uzgodnione wcześniej działanie wyeliminuje ponadto możliwość powtarzania się zadań, zwiększy bezpieczeństwo

¹⁶ *Organizacja i prowadzenie rozpoznania operacyjnego (front, armia)...* op. cit., s. 94.

¹⁷ Myśl własna autora.

organów rozpoznania, pozwoli pokryć elementami rozpoznawczymi cały obszar zainteresowania rozpoznania.

Szef organu rozpoznawczego ustalając problemy współdziałania powinien uzgodnić je z sąsiadami, siłami OT i układu pozamilitarnego, szefami rodzaju wojsk własnego szczebla dowodzenia, siłami wzmocnienia i wsparcia.

Zasadniczo problemy te będą dotyczyć:

- podziału zadań rozpoznania i rejonów rozwinięcia sił rozpoznania;
- znaków i sygnałów rozpoznawczych elementów rozpoznawczych;
- składu podsystemów rozpoznania i terminów rozwinięcia w terenie;
- numeracji (oznaczania) obiektów rozpoznania; sposobów i zakresu wymiany informacji o przeciwniku i terenie oraz postępowania w sytuacji zerwania łączności współdziałania;

a ponadto:

- z sąsiednimi oddziałami (związkami taktycznymi) w zakresie prowadzenia rozpoznania w lukach i na skrzydłach, wykonania wspólnych akcji dywersyjnych;

- z siłami OT i układu pozamilitarnego w zakresie rozpoznawczego przygotowania terenu, świadczenia sobie wzajemnie pomocy;

- z szefami innych rodzajów wojsk własnego szczebla dowodzenia w zakresie: wzajemnego informowania się o wszelkich zmianach zadań i zamiarów; o zmianach w składzie podsystemów rozpoznania i zmianach rubieży realizacji zadań; informowania o zadaniach rodzajów wojsk na rzecz rozpoznania ogólnego np. na korzyść grup wypadowych i o zadaniach rozpoznania ogólnego na rzecz rodzajów wojsk, oraz sposobach ich wykonania.

Wypracowane problemy współdziałania są odzwierciedlane w planie rozpoznania, a do wiadomości podwładnych przekazywane podczas stawiania zadań (w rozkazach do prowadzenia rozpoznania).

Współdziałanie na rzecz rozpoznania jest organizowane na całą głębokość realizowanych zadań rozpoznania, według ich treści oraz sposobów wykonania. W pierwszej kolejności jest ono organizowane w rejonach szczególnego zainteresowania (skupienia głównego wysiłku) i na rzecz podsystemów rozpoznania (elementów rozpoznawczych) wykonujących zadania najważniejsze.

Podobnie jak nawiązanie współdziałania w działaniach taktycznych, również nawiązanie współdziałania w rozpoznaniu nie stanowi odosobnionego aktu szefa rozpoznania. Problemy współdziałania przewijają się przez cały cykl przygotowania rozpoznania, pojawiają się bowiem już podczas analizy zadania, ich ilość narasta w czasie planowania rozpoznania, a „znikają” z chwilą zakończenia pracy szefa rozpoznania z podwładnymi.¹⁸

Jak wspomniano wyżej, pierwsze problemy współdziałania występują już podczas analizy zadania i oceny sytuacji. Dotyczą one między innymi wstępnego uzgodnienia wielkości wysiłku organów rozpoznania poszczególnych oddziałów (pododdziałów) i rodzajów wojsk

¹⁸ *Działania taktyczne wojsk lądowych*. AON, Warszawa 1995, s. 208.

(podział strefy rozpoznania na obszary rozpoznania dla wojsk rozpoznawczych i wojsk walczących), wstępnego podziału potencjału rozpoznawczego na podsystemy i elementy rozpoznawcze, oraz zakresu ich działania na rzecz poszczególnych elementów ugrupowania bojowego, a także terminów wykonania zadań.

Kolejny etap nawiązywania współdziałania rozpoczyna się po wypracowaniu koncepcji wykorzystania potencjału rozpoznawczego. Najogólniej biorąc, polega on na sprecyzowaniu problemów współdziałania, ustaleniu sygnałów współdziałania, zorganizowaniu łączności, dokonaniu podziału kompetencji pomiędzy organizatorów współdziałania w ten sposób, aby oficerowie sztabowych komórek rozpoznawczych i dowódca jednostki rozpoznawczej znali treść zadań współdziałania, oraz kiedy i z kim powinni je uzgodnić a następnie realizować.

Następny etap, to bezpośrednia praca szefa rozpoznania z podwładnymi, mająca na celu przekazanie im ustaleń z poprzednich etapów nawiązywania współdziałania. O szczegółach tego etapu będzie mowa w podrozdziale „Organizowanie rozpoznania”.

Opracowanie planu rozpoznania w oddziale i związku taktycznym ma miejsce w podstawowej komórce rozpoznania tj. w sekcji rozpoznania brygady i wydziale rozpoznania i WRE dywizji. Szefostwa pozostałych rodzajów wojsk partycypują w opracowaniu planu rozpoznania w ten sposób, że wykonują plany użycia własnych sił rozpoznania a o przyjętych decyzjach informują szefa organu rozpoznania.

Plan rozpoznania zgodnie z obowiązującymi dotychczas w Wojsku Polskim ustaleniami ma formę graficzną i jest uzupełniony częścią opisową, tj. legendą.¹⁹ Na szczeblu oddziału jest wykonywany na mapie roboczej kierownika sekcji rozpoznania (w skali 1:50000), w związku taktycznym jest natomiast odrębnym dokumentem wykonywanym na mapie w skali 1:100000.

Plan rozpoznania jest w myśl obowiązujących ustaleń regulaminowych²⁰ zasadniczym dokumentem kierowania rozpoznaniem na szczeblu oddziału i związku taktycznego, wykonywany podczas planowania szczegółowego działań taktycznych. Z uwagi na zawartą w nim treść merytoryczną, w związku taktycznym opracowują go poszczególne osoby funkcyjne wydziału rozpoznania i WRE, przy istotnej współpracy szefów pozostałych rodzajów wojsk i służb.

Plan rozpoznania (w części graficznej) zawiera:

- zadania rozpoznania wyrażane zazwyczaj obiektami rozpoznania lub strefami rozpoznania oraz rejonami i punktami kluczowymi;
- granice strefy rozpoznania, pas rozpoznania oraz kierunek (rejon) skupienia głównego wysiłku rozpoznania;
- zasadnicze elementy zamiaru (decyzji) dowódcy oddziału (związku taktycznego);
- niezbędne informacje o rozmieszczeniu elementów systemu dowodzenia;

¹⁹ *Sformalizowana bojowa dokumentacja rozpoznawcza szczebla taktycznego (dywizja-pułk)*, wyd. MON, Sztab Gen. WP, Zarząd II, Warszawa 1987, s. 7-8.

²⁰ *Regulamin Sztabów*, MON Warszawa 1983, s. 68.

- informacje o działaniu rozpoznania sąsiadów, przełożonego oraz sił OT w pasie rozpoznania;

- rejonry szczególnej uwagi i rejonry zastrzeżone, z podaniem terminów oraz kogo dotyczą;
- koncepcję wykorzystania potencjału rozpoznawczego i bojowego.

Legenda uzupełnia plan rozpoznania o te informacje, których nie można wyrazić graficznie i zawiera.²¹

- zasadnicze zadania oraz kierunek skupienia głównego wysiłku rozpoznania;
- podział sił i środków rozpoznania;
- zakres dezorganizacji dowodzenia i obezwładniania r/e przeciwnika;
- zadania obrony r/e własnych systemów łączności;
- zadania rozpoznania powietrznego;
- organizację dowodzenia i łączności rozpoznania;
- organizację współdziałania i zabezpieczenia działań rozpoznawczych (zabezpieczenie bojowe i logistyczne);
- przedsięwzięcia organizacyjne.

Plan rozpoznania jest opracowywany na szczeblu taktycznym na całe zadanie, przy czym szczegółowo na dobę walki, zaś w toku jej trwania jest uaktualniany stosownie do zmieniającej się sytuacji taktycznej i zadań.

Odpowiedzialność za planowanie rozpoznania w oddziale i związku taktycznym ponoszą sekcja rozpoznawcza brygady oraz wydział rozpoznawczy dywizji. W pozostałych rodzajach wojsk - szefowie rodzaju wojsk.

Plan rozpoznania tak pod względem formy jak i treści różni się dość znacznie od podobnego dokumentu opracowywanego w siłach zbrojnych NATO.

Potrzeba dostosowania bojowych dokumentów rozpoznawczych do obowiązujących w NATO nakazuje zmienić podejście do formy i treści planu rozpoznania. W armiach NATO jest on wykonywany w formie tabelarycznej i nosi nazwę „Plan poszukiwania informacji”. Jego uzupełnieniem jest część graficzna traktowana jako mapa robocza G-2, wykonywana jako oleata.²²

Wariant oleaty planu rozpoznania (wykonywany w wojskach lądowych Bundeswehry) zawiera załącznik nr 1, a planu zbierania informacji (według ustaleń holenderskich) - załącznik nr 2 niniejszego opracowania.

W warunkach bojowych oraz w związku z potrzebą koordynacji wysiłku wszystkich rodzajów rozpoznania planowanie rozpoznania powinno odbywać się przy stałej współpracy komórki rozpoznawczej z szefami pozostałych rodzajów wojsk i służb, a w tym z:²³ komórką

²¹ Biuletyn informacyjny nr 2(162), Sztab Gen. WP... op. cit., s. 80. *Sformalizowana bojowa dokumentacja rozpoznawcza...* op. cit., s. 8.

²² M. Wrzosek: *Przykłady dokumentów rozpoznawczych według poglądów wybranych państw NATO*, AON, Warszawa 1997, s 24-28.

²³ *Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych...* op. cit., s. 151-154.

operacyjną, łączności, artylerii, saperów, obrony przeciwchemicznej, logistyki, siłami OT i układu pozamilitarnego, kontrwywiadu wojskowego (żandarmerii).

Zakres współpracy będzie zawsze zależny od treści zadań rozpoznania, zamiaru rozegrania walki, terminów zdobycia informacji rozpoznawczych, obszarów i rejonów skupienia głównego wysiłku rozpoznania, możliwego przeciwdziałania przeciwnika i jego sił niewojskowych (np. ludność miejscowa sprzyjająca przeciwnikowi).

Zazwyczaj będzie ona dotyczyła takich zagadnień jak:

*** z komórką operacyjną (planowania):²⁴**

- treść zadań rozpoznania wynikających z oceny przeciwnika i wytycznych dowódcy, terminy wykonania;
- wybór rubieży i rejonów rozwinięcia elementów rozpoznawczych (podsystemów rozpoznania) oraz kierunków przemieszczania w toku walki;
- uzgodnienie rejonu rozmieszczenia odwodu rozpoznania i oś jego przesunięcia;
- skład sił nietatowych przewidzianych do wzmocnienia systemu rozpoznania, miejsce i czas włączenia w skład elementów rozpoznawczych;
- kierunki przenikania elementów rozpoznawczych w ugrupowanie przeciwnika i trasy powrotu po wykonaniu zadania, zakres zadań realizowanych w tym względzie przez pododdziały walczące;
- zadania rozpoznania wykonywane przez pododdziały piechoty i czołgów, logistyczne i inne;
- rozmieszczenie stanowisk dowodzenia własnego szczebla dowodzenia, czas i kierunek ich przesunięcia;
- zakres i sposoby wzajemnego informowania się o przeciwniku, zmianach w zadaniach bojowych, powziętych decyzjach, zakresie i treści opracowywanych dokumentów bojowych;
- udział i zadania elementów rozpoznawczych w składzie doraźnie tworzonych elementów ugrupowania bojowego np. taktycznego desantu powietrznego, oddziału wydzielonego, oddziału obejścia;
- zadania WRE realizowane przez wojska zmechanizowane i pancerne, terminy i sposoby wykonania;
- skład sił przewidzianych do wzmocnienia (wspierania) oddziału lub związku taktycznego, czas i miejsce włączenia w ugrupowanie bojowe.

*** z szefem artylerii:**

- podział zadań rozpoznania i obszarów odpowiedzialności;
- terminy i rubieże rozwinięcia elementów rozpoznania artyleryjskiego w ugrupowaniu wojsk własnych, kierunki przegrupowania i kolejne rubieże rozwinięcia;
- czas i miejsce ewentualnego włączenia zwiadowców artylerii w skład elementów rozpoznawczych rozpoznania patrolowego;

²⁴ Tamże, s. 151; *Organizacja i prowadzenie rozpoznania operacyjnego (front, armia)*, ...op. cit., s. 72.

- zakres i sposoby informowania się o rozpoznanych obiektach przeciwnika, zadaniach własnej artylerii, rubieżach, rejonach i kierunkach działania elementów rozpoznawczych w ugrupowaniu przeciwnika;

- numeracja obiektów rozpoznania (celi), wybór i numeracja dozorów;

- zakres zadań ogniowych artylerii na rzecz realizacji szczególnych zadań rozpoznania, jak np. podczas wypadu, odzyskiwania elementów rozpoznawczych itp.

*** z szefem saperów:**

- treść zadań rozpoznania inżynierskiego i sposoby ich wykonania, rejon rozwinięcia elementów rozpoznania inżynierskiego, kierunek ich przesunięcia;

- zakres zabezpieczenia pod względem inżynierskim działania elementów rozpoznawczych, w tym zaopatrzenie w środki inżynierskie (materiał wybuchowy, miny, sprzęt specjalistyczny do rozpoznania inżynierskiego);

- zakres zadań rozpoznania inżynierskiego na rzecz oceny sytuacji oraz rozpoznania ogólnego na rzecz wykorzystania wojsk inżynierskich;

- zasadnicze problemy współdziałania oraz sposób organizacji i utrzymania łączności współdziałania;

- czas i miejsce włączenia zwiadowców-saperów w skład rozpoznania ogólnego, tj. w skład samodzielnych patroli rozpoznawczych (patroli rozpoznawczych) i grup wypadowych;

- zakres wymiany informacji o przeciwniku i terenie w obszarze rozpoznania.

*** z szefem łączności:**²⁵

- ocena zagrożeń systemu łączności ze strony przeciwnika;

- skala przedsięwzięć obrony systemu łączności przed oddziaływaniem systemów rozpoznania i WRE przeciwnika;

- zakres zadań rozpoznania oczekiwanych przez szefa łączności na rzecz bezpieczeństwa własnego systemu łączności;

- ocena wpływu terenu i warunków pogody na funkcjonowanie systemu łączności rozpoznania;

- zadania wojsk łączności w przygotowaniu i utrzymaniu łączności kierowania systemem rozpoznania oraz łączności z siłami OT i układu pozamilitarnego;

- możliwość zapewnienia tajemnicy korespondencji prowadzonej w kanałach łączności rozpoznania;

- wybór rejonów rozwinięcia dla własnych środków WRE w stosunku do rozmieszczenia węzłów łączności obsługujących system dowodzenia;

- zakres i treść przedsięwzięć tajnego dowodzenia na rzecz systemu rozpoznania.

*** z szefem logistyki:**

- czas, sposób i miejsce uzupełnienia środków materiałowych i środków walki w pododdziałach rozpoznawczych (elementach rozpoznawczych);

²⁵ W. Kulma, J. Mazurkiewicz: *System dowodzenia i łączności związku taktycznego*, AON, Warszawa 1996, s.62-66.

- możliwość dodatkowego wyposażenia elementów rozpoznawczych w umundurowanie, żywność, środki medyczne w związku ze specyfiką zadania lub warunkami terenowymi i stanem pogody;

- zakres zadań rozpoznania dla pododdziałów wsparcia logistycznego;

- rozmieszczenie terytorialnych organów i urzędzeń logistycznych, możliwość wykorzystania ich przez elementy rozpoznawcze.

- * z oficerami kontrwywiadu wojskowego (żandarmerią wojskową):**

- zakres przedsięwzięć kontrwywiadowczego zabezpieczenia funkcjonowania systemu rozpoznania;

- zagadnienia dezinformacji i maskowania działań rozpoznawczych przygotowywane przez kontrwywiad wojskowy;

- zadania żandarmerii wojskowej w walce z rozpoznaniem przeciwnika we własnym ugrupowaniu;

- rozmieszczenie mniejszości narodowych i ludności własnej, wrogo nastawionej do władz państwowych;

- zadania kontrwywiadu wojskowego w zakresie przygotowania ludności cywilnej do współpracy z organami rozpoznania;

- zakres i sposoby wzajemnej wymiany informacji o przeciwniku oraz o sytuacji ogólnej w obszarze działań bojowych;

- tryb przesłuchiwania i przekazywania jeńców, zbiegów i uciekinierów.

- * z szefem obrony przeciwchemicznej:**

- zadania dla pododdziałów rozpoznania skażeń;

- zadania rozpoznania skażeń realizowane przez rozpoznanie ogólne na rzecz obrony przeciwchemicznej;

- udział sił obrony przeciwchemicznej w wyposażeniu pododdziałów rozpoznawczych w sprzęt rozpoznania skażeń, wykrywania pożarów, ochrony przed skażeniami;

- miejsca składowania środków chemicznych wykorzystywanych przez przemysł, dyslokacja zakładów przemysłu chemicznego, możliwa skala zagrożenia skażeniami chemicznymi po uwolnieniu przemysłowych środków chemicznych;

- sposób wymiany informacji o sytuacji skażeń i zakażeń.

- * z siłami Obrony Terytorialnej.²⁶**

- zakres zadań rozpoznawczych i dywersyjnych wykonywanych przez OT;

- udział sił OT w walce z rozpoznaniem przeciwnika;

- możliwość wzmocnienia lub wsparcia działań elementów rozpoznawczych w ugrupowaniu przeciwnika ze strony sił OT;

- gromadzenie informacji o terenie i jego właściwościach w obszarze prowadzonego rozpoznania;

²⁶ Biuletyn informacyjny nr 2(162), Sztab Gen. WP, Warszawa 1995, s. 68-69, 73-75.

- wymiana informacji rozpoznawczych dotyczących przeciwnika, terenu i ludności miejscowej;

- zabezpieczenie materiałowe, techniczne i medyczne elementów rozpoznawczych ze strony sił OT.

*** z siłami układu pozamilitarnego:**²⁷

- możliwość prowadzenia rozpoznania grup dywersyjno-rozpoznawczych i band zbrojnego podziemia;

- ochrona urządzeń technicznych na drogach i przeszkodach wodnych w ramach działań przeciwdywersyjnych;

- pomoc układu pozamilitarnego w poruszaniu się elementów rozpoznawczych w terenie trudno dostępnym;

- zakres pomocy podczas ewakuacji i napraw uszkodzonego sprzętu bojowego;

- zaopatrywanie w żywność i środki medyczne elementów rozpoznawczych, możliwość udzielania pomocy rannym i chorym;

- rozpoznawcze przygotowanie terenu (punkty obserwacyjne, bazy, skrytki itp.);

- możliwość wykorzystania cywilnych łączy telekomunikacyjnych w systemie łączności rozpoznania.

1.2. Organizowanie rozpoznania

Funkcja organizowania w myśl teorii organizacji i zarządzania oznacza tworzenie struktury działania, która ma być przedmiotem kierowania.²⁸ W teorii dowodzenia kierowanie jest interpretowane nieco inaczej. Wychodzi się w niej bowiem z założenia, że struktura jest zorganizowana zawczasu (co wynika z charakteru sił zbrojnych jako struktury o najwyższym stopniu zorganizowania²⁹), zaś organizowanie polega na doprowadzeniu do wykonawców zadań bojowych, ustaleń współdziałania, problemów zabezpieczenia bojowego i logistycznego oraz organizacji dowodzenia i łączności. Podobnie jak teoria dowodzenia, funkcję organizowania traktuje regulamin działań taktycznych.³⁰

Organizowanie rozpoznania tym różni się od organizowania działań taktycznych, że łączy w sobie podejście teorii organizacji i zarządzania i teorii dowodzenia. Bowiem system rozpoznania, podsystem rozpoznania, element rozpoznawczy i element ugrupowania rozpoznawczego, które są tworzone co prawda z istniejących struktur, to jednak zdecydowanie różnią się od nich przede wszystkim od strony funkcjonalnej.

²⁷ Tamże, s. 66-67.

²⁸ Wł. Mróz: *Kierowanie i organizacja pracy sztabowej w okresie pokoju*, Warszawa 1974, s. 175.

²⁹ S. Sadowski: *Planowanie i organizowanie działań taktycznych*, AON, Warszawa 1996, s. 18.

³⁰ *Regulamin działań taktycznych wojsk lądowych*, cz.I, op. cit., s. 103.

Zatem można przyjąć cytując Regulamin działań taktycznych cz. I, iż celem organizowania rozpoznania, adekwatnie do celu organizowania walki będzie:³¹

- **postawienie zadań bojowych dla wykonawców;**
- **przyjęcie ugrupowania wojsk rozpoznawczych;**
- **zorganizowanie współdziałania, zabezpieczenia bojowego i logistycznego działań rozpoznawczych;**
- **zorganizowanie systemu dowodzenia i łączności.**

Wymienione wyżej elementy organizowania rozpoznania to nic innego jak „decyzja” szefa komórki rozpoznania, która jest doprowadzana do wykonawców poprzez dokument dowodzenia, którym jest rozkaz bojowy.³² W praktyce dopuszcza się również i taką ewentualność, że podstawą realizacji zadań rozpoznawczych będzie plan rozpoznania, przekazywany wykonawcom w postaci wyciągu. Tym bardziej, że w myśl regulaminu sztabów plan rozpoznania jest również dokumentem dowodzenia.³³

Postawienie zadań bojowych dla wykonawców

Wypracowane podczas planowania rozpoznania zadania do rozpoznania stawia się wykonawcom w formie rozkazu bojowego pisemnego lub ustnego.

Pisemny rozkaz bojowy (zarządzenie bojowe) jest opracowywany w komórce rozpoznawczej związku taktycznego i przesyłany do wojsk rozpoznawczych. Oddziały posiadające pododdziały rozpoznawcze otrzymują zarządzenie rozpoznawcze (obecnie zgodnie z dokumentami obowiązującymi w państwach NATO zadania do rozpoznania zawiera rozkaz operacyjny).

Zadanie do rozpoznania w formie ustnego rozkazu bojowego stawiane jest natomiast na szczeblu oddziału.³⁴

W zależności od przyjętego modelu wypracowania decyzji i czasu na przygotowanie rozpoznania, zadanie bojowe do rozpoznania może być postawione jeszcze w trakcie planowania rozpoznania, lub po jego zakończeniu i opracowaniu planu rozpoznania. Częściej spotyka się pierwszy wariant, bowiem pozwala on w sytuacji ograniczonego czasu na przygotowanie walki, skrócić czas przygotowania rozpoznania w sztabie, a zwiększyć czas dla podwładnych (wykonawców zadań rozpoznawczych).

Zadania do rozpoznania na danym szczeblu dowodzenia stawia się bezpośrednio dowódcom pododdziałów i oddziałów zwiadowczych. Jednak nie należy wykluczyć, że zostanie ono postawione dowódcy elementu rozpoznawczego czy dowódcy podsystemu rozpoznania. Ma to miejsce zwłaszcza na niższych szczeblach dowodzenia i gdy zadanie jest szczególnie waż-

³¹ Tamże.

³² W brygadzie jest to ustny rozkaz bojowy kierownika sekcji rozpoznania. W dywizji opracowuje go wydział rozpoznawczy i nosi on nazwę „Zarządzenie rozpoznawcze” lub „Zarządzenie bojowe”, w SZ NATO jest to aneks Rozpoznanie do rozkazu operacyjnego.

³³ *Regulamin sztabów (tymczasowy)*, Warszawa 1983, s. 110.

³⁴ *Regulamin działań taktycznych, cz. I, op. cit.*, s. 106.

ne. Wówczas jest też wielce prawdopodobne, iż postawi je osobiście dowódca oddziału (związku taktycznego).

Zadania do rozpoznania stawia się najczęściej na stanowisku dowodzenia (kierowania) rozpoznaniem, rzadziej w terenie. Jeśli szef komórki rozpoznawczej decyduje się na postawienie zadania w terenie, powinien to uczynić podczas rekonesansu lub bezpośrednio po jego zakończeniu i zawrzeć w nim jedynie kwestie najważniejsze. Zadanie postawione w terenie należy udokładować na stanowisku kierowania rozpoznaniem. Podczas stawiania zadań na stanowisku dowodzenia zaleca się opracowanie załącznika graficznego do zarządzenia rozpoznawczego (rozkazu do rozpoznania), który zawierałby zadanie i zasadnicze elementy współdziałania, najlepiej na mapie w skali podwładnego lub folii (kalce).

Powyższy sposób stawiania zadań umożliwia skrócenie czasu na wypracowanie koncepcji użycia jednostki rozpoznawczej, możliwe jest zapoznanie się szefa rozpoznania z zamiarem dowódcy oraz koordynacja działań rozpoznawczych różnych rodzajów rozpoznania. Elementy koncepcji użycia wojsk rozpoznawczych mogą być uwzględnione w planowaniu rozpoznania.

Mankamentem tego sposobu jest to, że może mieć on zastosowanie w stosunku do tych dowódców wojsk rozpoznawczych, którzy nie są zaangażowani w dowodzenie swoimi wojskami w ramach istniejącego systemu rozpoznania.

Podczas stawiania zadań należy zawsze pamiętać o tym, że o sposobie i formie ich stawiania będzie decydowała sytuacja taktyczna i czas. Należy więc stawiać je w terminach zapewniających wykonanie w najkrótszym wymaganym czasie, w pierwszej kolejności tym wykonawcom, którzy będą mieli do realizacji zadania najpilniejsze i najtrudniejsze, oraz przewidzianym do prowadzenia rozpoznania w ugrupowaniu przeciwnika.

Zarządzenia rozpoznawcze i zarządzenia bojowe, chociaż są wypracowywane w sztabowej komórce rozpoznania, to w myśl ustaleń regulaminów sztabów dotychczas obowiązujących w WP, są wyrazem woli (decyzji) dowódcy ogólnego.³⁵ Stąd też są adresowane do dowódców niższych szczebli dowodzenia, a podpisują je szef sztabu (odpowiada za obieg dokumentów) i szef komórki rozpoznawczej.

Pododdziałom rozpoznawczym rodzajów wojsk stawiają zadania właściwi szefowie rodzaju wojsk. Powinni oni jednak informować szefa komórki rozpoznawczej o ich treści. Takie postępowanie pozwoli koordynować działania rozpoznawcze i skupiać wysiłek rozpoznania na wykonaniu zadań najważniejszych.

Zagrożenie oddziału i związku taktycznego ze strony potencjalnego przeciwnika na całą głębokość ugrupowania bojowego powoduje, że zadaniami rozpoznania powinny być obciążane nie tylko etatowe organy rozpoznania, ale także rodzaje wojsk i służb takich sił nie posiadające, np. pododdziały łączności, logistyczne, a w brygadach - bataliony zmechanizowane (czołgów). Dla nich stawia zadania dowódca związku taktycznego (oddziału), może je natomiast przygotować szef komórki rozpoznawczej.

³⁵ S. Sadowski : *Planowanie i organizowanie działań taktycznych*, AON, Warszawa 1996, s. 20-21.

Każde zadanie do rozpoznania niezależnie od tego kogo dotyczy, powinno zawierać: krótkie informacje o przeciwniku, strefę lub obszar rozpoznania, zadania do rozpoznania, informacje o prowadzeniu rozpoznania przez sąsiadów, rejony szczególnej uwagi i rejony zastrzeżone, sposób postępowania ze źródłami informacji, skład sił wzmacniających (wspierających) system rozpoznania, terminy: gotowości systemu rozpoznania, składania zapotrzebowań, składania meldunków, zasadnicze problemy dowodzenia i łączności rozpoznania.

Jeśli chodzi o szczegóły, to zadania dla poszczególnych wykonawców zawierają:

1. Zarządzenie rozpoznawcze (dla oddziału, związku taktycznego):

- wiadomości o przeciwniku i ocena jego działania;
- zadanie, a w nim: strefa rozpoznania, zadania rozpoznania, rejony szczególnej uwagi, rejony zastrzeżone;
- zasadnicze problemy współdziałania: kierunki rozpoznania sąsiadów oraz znaki i sygnały rozpoznawcze z nimi, sposoby otrzymywania informacji z rozpoznania powietrznego, informacje o działaniu sił rozpoznania przełożonego w nakazanym obszarze rozpoznania;
- skład sił (środków) wzmacniających (wspierających) system rozpoznania, siły, które należy wyłączyć z systemu rozpoznania;
- terminy: składania zapotrzebowań na wiadomości o przeciwniku i zdjęcia lotnicze, przedstawiania meldunków;
- sposób postępowania z jeńcami (zbiegami, dezertkami), dokumentami bojowymi, wzorami uzbrojenia oraz wyposażenia;
- termin gotowości systemu rozpoznania;
- zasadnicze problemy dowodzenia i łączności rozpoznania.

2. Zarządzenie bojowe (dla jednostek rozpoznawczych):

a) wiadomości o przeciwniku oraz krótka ocena możliwego jego działania;

b) krótko zadanie bojowe własnego oddziału (związku taktycznego);

c) zasadnicze problemy rozpoznania;

d) zadanie do wykonania:

- * obszar, (rejon, kierunek rozpoznania);
- * zasadnicze zadania rozpoznawcze;
- * rejon (kierunek) skupienia głównego wysiłku rozpoznania;
- * rejony zastrzeżone;
- * oś przesunięcia i ewentualnie skład odwodu rozpoznania;

e) wytyczne koordynacji rozpoznania (współdziałania):

- * z rozpoznaniem powietrznym w zakresie:
 - korytarzy przelotu dla śmigłowców rozpoznawczych do rubieży styczności;
 - rubieży rozpoznania powietrznego;

- rejonów desantowania i podejmowania lekkich patroli rozpoznawców wzajemnego rozpoznania;
 - kierunków rozpoznania aparatów bezzałogowych
 - * z rozpoznaniem elektronicznym w zakresie:
 - rubieży rozwinięcia poszczególnych podsystemów;
 - kierunków przesunięcia podsystemów rozpoznania r/e i kolejności;
 - * z sąsiadami w zakresie:
 - kierunków prowadzenia rozpoznania przez sąsiada z prawej i z lewej;
 - kierunków rozpoznania sąsiada z przodu (o ile znajduje się);
 - znaków rozpoznawczych i sposobu nawiązania łączności z elementarnymi sąsiadami;
 - * z przełożonym w zakresie:
 - rozmieszczenia jego elementów (podsystemów) rozpoznawczych ugrupowaniu i sposobów rozpoznawania się;
 - punktów spotkania i terminów z pododdziałami wyznaczonym do wzmocnienia systemu rozpoznania;
 - miejsca i terminu przekazania własnego pododdziału rozpoznawczego innego systemu rozpoznania;
 - * z siłami OT i układu pozamilitarnego w zakresie:
 - miejsc rozmieszczenia tych sił w obszarze zainteresowania rozpoznawców kontaktowania się z nimi;
 - z i charakteru wykonywanych zadań rozpoznania;
 - rozmieszczenia terytorialnych składów materiałowych, wartowych i punktów pomocy medycznej;
- f) terminy i sposoby:** składania meldunków, zapotrzebowań na przeciwniku, zdjęcia lotnicze, śmigłowce transportowe;
- g) postępowanie z informacjami i źródłami informacji;**
- h) zasadnicze problemy bezpieczeństwa i zabezpieczenia działających;**
- i) czas osiągnięcia gotowości do prowadzenia rozpoznania;**
- j) dowodzenie i łączność:**
- miejsce rozwinięcia stanowiska dowodzenia batalionu rozpoznawczego (dowódco-obszernego);
 - rejon zapasowy;
 - kierunki przemieszczenia.
- k) zastępca szefa komórki rozpoznawczej.**

Jak już wcześniej wspomniano, dowódca oddziału lub związku taktycznego oraz szef komórki rozpoznawczej mogą w sytuacjach wyjątkowych stawiać osobiście zadania rozpoznawcze także pojedynczym elementom rozpoznawczym. Zadanie takie powinno zawierać:³⁶

- krótkie wiadomości o przeciwniku;
- krótkie wiadomości o zadaniu wojsk własnych;
- skład elementu rozpoznawczego;
- rejon działania (kierunek, rubież);
- zadanie (zadania), czas i ewentualnie sposób (sposoby) ich wykonania;
- sposób działania po wykonaniu zadania;
- punkt wyjściowy i czas jego przekroczenia;
- sposób utrzymania łączności i meldowania wyników rozpoznania;
- sposób identyfikacji wojsk własnych;
- ponadto:
 - wiadomości o działaniu sąsiednich elementów rozpoznawczych;
 - kierunek i sposób przekraczania przedniego skraju wojsk własnych;
 - hasło i odzew.

Zadania do rozpoznania dla wojsk walczących (bataliony zmechanizowane i czołgów) oraz dla wybranych jednostek zabezpieczenia stawia dowódca oddziału (związku taktycznego) równocześnie z zadaniem zasadniczym, czyli w rozkazie bojowym. Od strony merytorycznej treść zadania może i powinien przygotować szef komórki rozpoznawczej, w którym w zakresie rozpoznania powinien podać:

- zadania rozpoznania i terminy ich wykonania;
- granice strefy rozpoznania i rejon (rejony) szczególnego zainteresowania;
- zasadnicze problemy współdziałania w czasie realizacji zadań rozpoznawczych;
- sposób postępowania z jeńcami, dokumentami oraz przekazywania zdobytych informacji;
- położenie elementów rozpoznawczych przełożonego w wyznaczonej strefie rozpoznania.

Przyjęcie ugrupowania wojsk rozpoznawczych

Jest to jeden z elementów materializowania się planu rozpoznania, jeszcze do niedawna w komórce rozpoznawczej, a obecnie coraz częściej w jednostce rozpoznawczej.

Za przyjęcie ugrupowania sił rozpoznania na szczeblu dywizji jest w zasadzie odpowiedzialny dowódca batalionu rozpoznawczego wraz ze swoim dowództwem i sztabem, a w brygadzie - dowódca kompanii rozpoznawczej.

Dla nich podstawą działania w tym względzie jest otrzymane zadanie bojowe, stan, ukompletowanie i położenie pododdziałów rozpoznawczych, poziom wyszkolenia bojowego, przy-

³⁶ *Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych. Zasady ogólne...*, op. cit., s. 38-54.

gotowanie merytoryczne dowódców niższych szczebli, stan środków materiałowych i techniki bojowej.

Przyjęcie ugrupowania rozpoznawczego polega na czasowym (doraźnym) zaprojektowaniu takich struktur organizacyjnych organów rozpoznania, które umożliwią pełną realizację planu rozpoznania. Nie oznacza ono burzenia etatowej organizacji organów rozpoznania, lecz utworzenie na jej bazie struktur dostosowanych pod względem funkcjonalnym do czekających zadań. Niekiedy struktury funkcjonalne przybierają formy organizacyjne większe od etatowych, nieraz mają ten sam skład ilościowy ale stanowią inną, wyższą wartość pod względem jakościowym, mogą też być mniejsze od etatowych. Struktury te są zazwyczaj wzbogacone o elementy rozpoznania innych rodzajów wojsk, pododdziały piechoty i wsparcia ogniowego.

Dowódca odpowiedzialny za przyjęcie ugrupowania rozpoznawczego, w zależności od pilności, skali trudności otrzymanego zadania i terminu jego wykonania, decyduje które pododdziały są w stanie je zrealizować. I tak do wykonania zadań najtrudniejszych i najbardziej złożonych oraz czasochłonnych wybiera zwiadowców najlepiej wyszkolonych i wyposażonych oraz mających największe doświadczenie bojowe. Dowódca, jeśli w czasie analizy zadania dostrzeże, że celowe jest wzmocnić te siły zwiadowcami innych rodzajów wojsk, bądź wesprzeć choćby ogniem artylerii, wówczas występuje o ich przydział do odpowiednich dowódców (szefów) rodzajów wojsk osobiście, lub poprzez szefa komórki rozpoznawczej.

Przyjęcie ugrupowania rozpoznawczego pozwoli czytelnikowi łatwiej zrozumieć poniższe przykłady:

1. **Podsystem obserwacji**³⁷ na rubieży styczności wojsk, aby mógł spełnić swoje zadanie, powinien zostać utworzony na bazie pododdziałów rozpoznania ogólnego, radiolokacyjnego, artyleryjskiego, inżynieryjnego, skażeń, a przede wszystkim piechoty. Jak zatem widać, utworzony podsystem rozpoznania nazywany **podsystemem obserwacji** jest podsystemem wyższej wartości, bo ma w swoim składzie różne rodzaje rozpoznania. Podsystem obserwacji funkcjonuje w ściśle określonym czasie. Dowódca jednostki rozpoznawczej, który otrzymał zadanie zorganizowania obserwacji, uzgadnia z szefami (dowódcami) pozostałych rodzajów wojsk skład sił wydzielonych do podsystemu, wyznacza dowódcę, organizuje łączność oraz zabezpieczenie obserwacji.

2. **Grupa wypadowa**³⁸ jest również elementem rozpoznawczym tworzonym doraźnie, na czas wykonania zadania na wypadzie. Złożoność zadań wykonywanych w czasie wypadu powoduje, że w skład grupy wypadowej zazwyczaj wchodzi pododdziały rozpoznania ogólnego, pododdziały inżynieryjne (saperzy lub zwiadowcy-saperzy) oraz siły wsparcia ogniowego. Z uwagi na to, że grupa wypadowa jest elementem rozpoznawczym tworzonym przez dowódcę oddziału (związku taktycznego), on też decyduje o jej składzie, wzmocnieniu, dowódcy i sposobie zabezpieczenia działania. Sporadycznie może to robić szef komórki rozpoznawczej.

³⁷ *Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych. Zasady ogólne...*, op. cit., s. 25, 26.

³⁸ Tamże, s. 27.

Z powyższych rozważań wynika niezbicie, iż przyjęcia ugrupowania rozpoznawczego nie należy utożsamiać z rozwinięciem systemu rozpoznania w terenie, powinno się natomiast je traktować jako przedsięwzięcie organizacyjne komórek rozpoznawczych i dowództw jednostek rozpoznania, mające umożliwić przyszłe rozwinięcie systemu rozpoznania.

Organizowanie współdziałania, zabezpieczenia bojowego i logistycznego działań rozpoznawczych jest kontynuacją ustaleń wypracowanych w czasie planowania rozpoznania.

Zorganizowanie współdziałania na etapie przygotowania rozpoznania polega, po pierwsze: na przekazaniu wypracowanych problemów współdziałania wykonawcom zadań rozpoznawczych (dowódcy wojsk rozpoznawczych, szefowi rozpoznania szczebla podległego); po drugie: na pracy oficerów sztabowych komórek rozpoznania oraz dowództw jednostek rozpoznawczych z podwładnymi i na ich korzyść. Działalność ta jest realizowana na stanowisku kierowania rozpoznaniem, na stanowisku dowodzenia jednostki rozpoznawczej lub w terenie. W pierwszym i drugim przypadku do zorganizowania współdziałania może być wykorzystana mapa lub makieta terenu. Współdziałanie w terenie będzie organizowane w sytuacjach wyjątkowych, oraz gdy będzie chodziło o wykonanie zadań szczególnie trudnych jak np. przeprowadzenie wypadu.

Szef komórki rozpoznania organizując współdziałanie na rzecz obrony, uzgadnia między innymi:

- zadania systemu rozpoznania na korzyść pododdziałów na pozycji ubezpieczeń, w tym na rzecz rażenia ogniowego przeciwnika oraz zmylenia go co do położenia zasadniczej pozycji obrony;
- zadania systemu rozpoznania na rzecz walki pododdziałów o utrzymanie zasadniczej pozycji obrony, wykonywania zwrotów zaczepnych i walki z desantami powietrznymi przeciwnika;
- działanie poszczególnych elementów systemu rozpoznania podczas przemieszczenia na kolejne rubieże rozwinięcia (do nowych rejonów zainteresowania);
- wysiłek własnego systemu rozpoznania i zadania rozpoznania sąsiadów w osłonie skrzydeł i styków;
- przedsięwzięcia związane z odtwarzaniem zdolności bojowej poszczególnych elementów systemu rozpoznania, oraz przedsięwzięcia ułatwiające wejście do działania sił z odwodu rozpoznania.

W natarciu przedmiotem uzgodnień mogą być:

- kolejność i czas rozwinięcia poszczególnych elementów systemu rozpoznania w celu wykonania postawionych zadań;
- zadania rozpoznania na rzecz ogniowego przygotowania ataku, wykonania ataku, w tym pokonania zapór inżynieryjnych i niszczeń;
- zadania rozpoznania na korzyść desantów powietrznych, oddziałów rajdowych i oddziałów obejścia;

- zadania własnych elementów rozpoznania i rozpoznania sąsiadów na rzecz rażenia przeciwnika wychodzącego do kontrataku lub przechodzącego do obrony kolejnej pozycji;
- wysiłek rozpoznania na rzecz wprowadzenia drugiego rzutu;
- kolejność i kierunek przemieszczenia elementów systemu rozpoznania w nowe rejony rozwinięcia;
- sposoby utrzymania łączności współdziałania.

W tym miejscu warto jeszcze zwrócić uwagę na problemy współdziałania organów rozpoznania naziemnego z lotnictwem taktycznym i siłami rozpoznania powietrznego, organów rozpoznania radioelektronicznego i zakłóceń, oraz własnych organów rozpoznania naziemnego z organami rozpoznania sąsiadów.

Organizując współdziałanie pomiędzy jednostką rozpoznawczą np. batalionem rozpoznawczym a lotnictwem rozpoznania taktycznego i eskadrą śmigłowców rozpoznawczo-łącznikowych, należy m.in. uzgodnić:

- zadania rozpoznania powietrznego na potrzeby oceny sytuacji i rażenia ogniowego;
- użycie śmigłowców do przerzutu lekkich patroli rozpoznawczych w ugrupowanie przeciwnika;
- sposoby wymiany informacji pomiędzy stanowiskiem dowodzenia jednostki rozpoznawczej a śmigłowcami w powietrzu;
- formę i treść oraz czas i sposoby przekazywania wyników rozpoznania powietrznego na stanowisko kierowania rozpoznaniem i do jednostki rozpoznawczej;
- możliwość prowadzenia rozpoznania powietrznego na korzyść przemieszczającej się jednostki rozpoznawczej;
- sposoby współdziałania elementów rozpoznania naziemnego (patroli rozpoznawczych) z lotnictwem myśliwsko-bombowym, chodzi tu o wskazywanie celów do uderzeń lotnictwa;
- organizację łączności współdziałania;
- rejony zrzutu zasobników z wynikami rozpoznania fotograficznego.

Problematyka współdziałania organów rozpoznania i sił WRE może dotyczyć:

- treści zadań WRE i zakresu współpracy z rozpoznaniem podczas zwalczania obiektów r/e przeciwnika;
- ustalenia częstotliwości, które nie powinny być zakłócone;
- rozmieszczenia pododdziałów zakłóceń względem własnych stanowisk dowodzenia;
- ustalenia sposobów wymiany informacji o rozpoznawanych i zwalczanych obiektach WRE;
- wyboru rubieży rozwinięcia elementów rozpoznania i WRE, tras przemieszczania, nowych rejonów i rubieży rozwinięcia.

Problemy współdziałania własnych organów rozpoznania z sąsiadami, siłami OT i układu pozamilitarnego mogą m.in. dotyczyć:

- podziału zadań rozpoznania prowadzonego na skrzydłach i w lukach oraz w strefie tylowej pomiędzy poszczególne systemy rozpoznania;

- rozmieszczenia zasadniczych elementów rozpoznawczych, kierunków (rejonów) prowadzenia rozpoznania, znaków i sygnałów rozpoznawczych;
- określenia sposobów wymiany informacji i wzajemnego rozpoznania się;
- ustalenia wspólnych przedsięwzięć zapewniających bezpieczeństwo systemów rozpoznania;
- określenia sposobów działania podczas wspólnie realizowanych zadań;
- organizacji łączności współdziałania;
- ustalenia możliwości korzystania w razie konieczności z ich zapasów środków materiałowych i środków walki.

Zorganizowanie zabezpieczenia działań rozpoznawczych polega na udzielaniu wytycznych i stawianiu zadań,³⁹ których treścią może być:

*** w ubezpieczeniu:**

- podanie celu i kierunku (rejonu) skupienia głównego wysiłku ubezpieczenia;
- określenie jakie siły, gdzie i kiedy należy wydzielić;
- poinformowanie kto, kiedy i gdzie realizuje zadania ubezpieczenia na rzecz systemu rozpoznania;

*** w maskowaniu:**

- zapoznanie z celem, zadaniami i zakresem maskowania realizowanym własnymi siłami;
- poinformowanie o zadaniach maskowania wykonywanych przez dodatkowo wydzielone do tego siły;

*** w powszechnej OPL:**

- podanie celu powszechnej obrony przeciwlotniczej;
- przekazanie sygnałów alarmowania i ostrzegania oraz danych do systemu ognia przeciwlotniczego;
- nakazanie wykonania ukryć i schronów plot, rozśrodkowanie pododdziałów w rejonie rozmieszczenia, wykonanie przedsięwzięć maskowania;
- sprecyzowanie zakresu zadań w likwidacji skutków uderzeń lotnictwa oraz przekazanie informacji o zakresie pomocy udzielanej z zewnątrz;

*** w zabezpieczeniu inżynierskim:**

- określenie zakresu rozbudowy inżynierskiej rejonów rozmieszczenia wojsk rozpoznawczych, punktów obserwacyjnych, punktów dowodzenia;
- sprecyzowanie zakresu i metod niszczenia obiektów przeciwnika i infrastruktury terenu;
- przekazanie zakresu zadań rozpoznania do wykonania na rzecz wojsk inżynierskich;
- poinformowanie o zadaniach wojsk inżynierskich wykonywanych na korzyść wojsk rozpoznawczych;

³⁹ *Działania taktyczne wojsk lądowych*, op.cit., s. 210

- poinformowanie o składzie sił wydzielanych z wojsk inżynieryjnych, przewidzianych do wzmocnienia (wsparcia) systemu rozpoznania;

- wskazanie miejsc i określenie terminów uzupełnienia środków inżynieryjnych;

*** w obronie przeciwchemicznej:**

- przekazanie celu obrony przeciwchemicznej i postawienie zadań rozpoznania skażeń dla etatowych pododdziałów rozpoznania skażeń;

- przekazanie wykonawcom zadań rozpoznania skażeń, informacji o siłach, jakie zostały wydzielone dodatkowo do tych zadań;

- wskazanie miejsc i określenie terminów uzupełnienia środków obrony przeciwchemicznej w wojskach rozpoznawczych;

*** w zabezpieczeniu topograficznym:**

- przekazanie celu zabezpieczenia topograficznego;

- podanie miejsca oraz terminu pobrania map topograficznych i specjalnych;

- przekazanie rejonów i terminów kontroli dokładności dowiązania topogeodezyjnego elementów rozpoznawczych;

- określenie terminów gotowości systemów nawigacyjnych wozów rozpoznawczych do wykonania zadań;

*** w zabezpieczeniu hydrometeorologicznym:**

- podanie celu zabezpieczenia;

- przekazanie sposobu uzyskiwania informacji o warunkach pogodowych i prognozach pogody oraz terminów uzyskiwania tych danych;

- postawienie zadań do śledzenia wpływu pogody i zmian warunków atmosferycznych na zmianę właściwości terenu;

*** w zabezpieczeniu logistycznym:**

- określenie głównego wysiłku zabezpieczenia logistycznego jednostek rozpoznawczych;

- powiadomienie o rejonach rozmieszczenia urządzeń logistycznych oddziału (związku taktycznego) oraz kierunkach ich przemieszczenia;

- podanie terminów odtworzenia zapasów i wykonania remontów sprzętu bojowego;

- określenie wielkości zapasów środków materiałowych i środków walki, niezbędnych do wykonania zadań rozpoznawczych, z rozbiem na podsystemy rozpoznania i elementy rozpoznawcze;

- przekazanie informacji o rozmieszczeniu terenowych jednostek i urządzeń logistycznych oraz o sposobie korzystania z nagromadzonych tam zapasów;

- powiadomienie o przewidywanym sposobie udzielania pomocy chorym i rannym zwiadowcom przez pododdziały zabezpieczenia medycznego;

- sprecyzowanie terminu osiągnięcia gotowości bojowej przez pododdziały logistyczne jednostek rozpoznawczych;

- wskazanie dostępnych dla jednostek rozpoznawczych dróg dowozu i ewakuacji oraz określenie terminów korzystania z nich.

Zabezpieczenie logistyczne realizowane bezpośrednio w jednostce rozpoznawczej m.in. obejmuje:⁴⁰

- utworzenie ugrupowania logistycznego i rozmieszczenie pododdziałów i urzędzeń logistycznych w terenie;
- zorganizowanie ochrony i obrony urzędzeń logistycznych;
- uzupełnienie strat w stanie osobowym, uzbrojeniu i sprzęcie technicznym;
- odtworzenie zużytych zapasów środków materiałowych;
- ewakuację uszkodzonego sprzętu technicznego do punktów zbiórki uszkodzonego sprzętu;
- przystosowanie posiadanego transportu samochodowego do pracy w aktualnych warunkach terenowych i atmosferycznych.

Przełożony swoimi siłami powinien zapewnić jednostce rozpoznawczej uzupełnienie strat w sprzęcie bojowym, uzbrojeniu i stanie osobowym pododdziałów logistycznych, odtworzyć zapasy środków walki, wyewakuować rannych i chorych, zapewnić ewakuację funduszu remontowego i jego remont, pomóc dostosować środki transportu do pracy w istniejących warunkach terenowych i atmosferycznych.

Zgodnie z obowiązującymi dotychczas ustaleniami, szef logistyki nie wydaje zarządzeń logistycznych dla jednostek rozpoznania i WRE. Zasadnicze ustalenia i dane logistyczne przekazuje natomiast dowódca w zarządzeniu bojowym (rozkazie do rozpoznania).⁴¹

Zorganizowanie systemu kierowania i łączności rozpoznania jest zagadnieniem złożonym i wymaga, aby oddzielnie zająć się problemem kierowania i problemem łączności.

System kierowania rozpoznaniem obejmuje: organy kierowania, czyli zespoły sztabowe wraz z procedurami działania i hierarchiczną strukturą podporządkowania, rozmieszczone na stanowisku kierowania rozpoznaniem; infrastrukturę informatyczną i telekomunikacyjną; siły i środki łączności oraz zabezpieczenia.⁴²

Zorganizowanie systemu kierowania rozpoznaniem polega na: określeniu struktury stanowiska kierowania; rozmieszczeniu w terenie i skompletowaniu obsady; podziale obsady na dwa zespoły mogące pracować w systemie zmianowym oraz na poszczególne punkty dowodzenia; zorganizowaniu pracy na stanowisku kierowania rozpoznaniem; ustaleniu sposobów przemieszczania stanowiska kierowania; ustaleniu sposobów współpracy pomiędzy własnym stanowiskiem kierowania rozpoznaniem a punktami podwładnych (jeśli są tworzone); zapewnieniu warunków maskowania oraz ochrony i obrony na stanowisku kierowania.

Na szczeblu ZT stanowisko kierowania rozpoznaniem jest tworzone na bazie obsady wydziału rozpoznania i WRE, wzmocnianego oficerami dowództwa batalionu rozpoznawczego lub grupą analizy danych (GAD). Z kolei jeden oficer wydziału jest na stałe oddelegowany na ZSD ZT, drugi na wysunięte stanowisko dowodzenia (WSD), o ile jest tworzone.

⁴⁰ *Działania operacyjne*, podręcznik, AON, Warszawa 1993, s. 285- 286.

⁴¹ Tamże, s. 289.

⁴² Zdefiniowano na podstawie opracowania: W. Kulma, J. Mazurkiewicz: *System dowodzenia i łączności związku taktycznego*, AON, Warszawa 1996, s. 8.

Niekiedy rolę stanowiska kierowania rozpoznaniem ZT może spełniać stanowisko dowodzenia batalionu rozpoznawczego, wówczas jest ono wzmocniane oficerami wydziału rozpoznania i WRE.

Na szczeblu oddziału stanowisko (punkt) kierowania rozpoznaniem tworzy kierownik sekcji rozpoznania wraz z pozostałymi oficerami sekcji, niekiedy wchodzi w jego skład dowódca kompanii rozpoznawczej. W sytuacji tworzenia punktu dowódczo-obszernego, w jego składzie powinien znaleźć się jeden z oficerów sekcji lub sam kierownik sekcji rozpoznania ze swoim wozem dowodzenia.

Szef stanowiska kierowania rozpoznaniem (szef wydziału, kierownik sekcji) wchodzi w skład zespołu dowódcy (szefa sztabu). Do jego podstawowych obowiązków w zakresie kierowania rozpoznaniem należy:

- zorganizowanie stanowiska kierowania, przygotowanie zadań i postawienie ich osobom funkcyjnym pracującym na stanowisku;
- czuwanie nad realizacją zadań przez wymienione wyżej osoby funkcyjne;
- planowanie i organizowanie działalności rozpoznawczej;
- kierowanie systemem rozpoznania, a w tym: zdobywanie, opracowywanie i przekazywanie informacji rozpoznawczych;
- współdziałanie z podobnymi stanowiskami kierowania rozpoznaniem sąsiadów, układem pozamilitarnym i siłami OT;
- zapewnienie bezpieczeństwa obiegu informacji rozpoznawczych;
- bieżąca współpraca z szefami pozostałych rodzajów wojsk i szefami służb, koordynacja przedsięwzięć rozpoznania.

Stanowisko kierowania rozpoznaniem jest wyposażone w **techniczne środki dowodzenia**, do których należą:

* **środki transportowe** takie jak: wóz dowodzenia (R-4, R-5), autobus sztabowy, samochód osobowo-terenowy (nie dotyczy szczebla oddziału). Służą one jako miejsce pracy, transportu i odpoczynku osób funkcyjnych. Niekiedy do dyspozycji stanowiska kierowania rozpoznaniem ZT może być oddany śmigłowiec.

* **środki zbierania i przetwarzania informacji**, należą do nich obecnie komputery, które wspomagają tradycyjne środki zbierania informacji i skracają czas ich opracowania, oraz faksy, które skracają czas przesyłania informacji.

* **środki ochrony informacji**, należą do nich urządzenia do kodowania informacji oraz dokumenty tajnego dowodzenia.

Jak już wcześniej zaznaczono, stanowisko kierowania rozpoznaniem rozmieszcza się na stanowisku dowodzenia ZT (oddziału), niekiedy na stanowisku dowodzenia jednostki rozpoznawczej (w związku taktycznym). Okresowo na dywizyjnym stanowisku kierowania rozpoznaniem mogą przebywać osoby funkcyjne punktów kierowania i dowodzenia rozpoznaniem podwładnych (brygad, batalionu rozpoznawczego, eskadry śmigłowców), szefowie innych rodzajów wojsk, mający swoje organy rozpoznania.

Wojska rozpoznawcze ze względu na system dowodzenia rozpoznaniem mogą być rozmieszczane następująco:

* **batalion rozpoznawczy** może znajdować się w znacznej odległości od stanowiska kierowania rozpoznaniem (10-15km),⁴³ w pobliżu stanowiska kierowania (do 5km),⁴⁴ albo wydzielona grupa dowodzenia z batalionu przebywa stale na stanowisku kierowania rozpoznaniem dywizji.

* **eskadra śmigłowców** rozmieszcza się w pobliżu stanowiska dowodzenia dywizji.

* **kompania rozpoznawcza brygady** rozmieszcza się w pobliżu stanowiska dowodzenia brygady i punktu kierowania rozpoznaniem lub w obszarze rozpoznania (gdy całością sił realizuje zadania rozpoznania).

System łączności rozpoznania określonego szczebla dowodzenia (oddziału lub związku taktycznego) jest równocześnie podsystemem: po pierwsze systemu łączności oddziału (związku taktycznego), po drugie systemu łączności rozpoznania szczebla przełożonego. Ponadto, jako system mieści w sobie podsystemy łączności rozpoznania podwładnych, podsystemy łączności rozpoznania innych rodzajów rozpoznania (powietrzne, elektroniczne) oraz podsystemy łączności rozpoznania innych rodzajów wojsk. Te zależności i uwarunkowania sprawiają, że system ten powinien odznaczać się wysokim dynamizmem oraz zachowywać właściwości systemu hierarchicznego.

System łączności rozpoznania powinien zapewnić:

- pewność połączeń z korespondentami i wiarygodność informacji;
- ciągłość i elastyczność kierowania i dowodzenia systemem rozpoznania;
- wielokanałowość połączeń;
- wierność i niezawodność transmisji informacji;
- utrzymanie w tajemnicy treści przesyłanych informacji;
- odporność na zakłócenia r/e i dywersję radiową;
- dużą szybkość transmisji danych.

Środki łączności wchodzące w skład charakteryzowanego systemu tworzą pracujące niezależnie od siebie zespoły, m in. takie jak: zespół środków łączności (środek łączności) pracujących w podsystemie przełożonego; zespół środków łączności pracujących w podsystemie własnego szczebla dowodzenia; zespół pracujący w podsystemie łączności rozpoznania podwładnych; zespół odbiorników radiowych pracujących w sieciach dowodzenia własnego szczebla organizacyjnego i rozpoznania powietrznego.

System łączności rozpoznania, ponieważ jest podsystemem łączności związku taktycznego (oddziału), jest organizowany zgodnie z zarządzeniem łączności i innymi ustaleniami szefa łączności. Szef rozpoznania może natomiast wpływać na te ustalenia w ten sposób, że po opracowaniu planu rozpoznania, a w zasadzie schematu łączności, przedstawia szefowi łącz-

⁴³ J. Michniak: *System łączności związku taktycznego i oddziału*, AON, Warszawa 1996, rys. 2.2, s. 28 rys. 2.4, s. 31.

⁴⁴ Tamże, rys.2.1, s. 27, rys. 2.3, s. 30.

ności propozycje co do sieci i kierunków łączności rozpoznania, przydziału dodatkowych środków łączności itp. Sam zaś, organizując system łączności rozpoznania powinien między innymi: wskazać rozmieszczenie swojego wozu dowodzenia, miejsce doprowadzenia punktu wynośnego, dokonać podziału obsady stanowiska dowodzenia rozpoznaniem do pracy w poszczególnych sieciach i kierunkach i postawić zadania, doprowadzić do wiadomości podwładnych ustalenia szefa łączności, nakazać nawiązać łączność i sprawdzić jakość połączeń, zapewnić maskowanie treści informacji przesyłanych w nieujawnionych kanałach łączności.

Zasadniczym rodzajem łączności rozpoznania w oddziale i związku taktycznym jest łączność radiowa, z sieci łączności przewodowej i sieci pocztowej szef komórki rozpoznawczej korzysta na prawach abonenckich.

Sieć łączności radiowej szefa wydziału rozpoznania związku taktycznego jest zbudowana w oparciu o radiostacje i odbiorniki radiowe wozu dowodzenia R-4. Dodatkowo może być przydzielony jeden kanał radiowy radiostacji średniej mocy R-137, lub R-140.

Środki łączności radiowej WD R-4 mogą być wykorzystane następująco:

- do łączności z szefem oddziału rozpoznania i WRE jest wykorzystywana radiostacja KF R-130 lub R-137 (R-140);

- do łączności z dowódcą batalionu rozpoznawczego i kierownikami sekcji rozpoznawczych brygad wykorzystywane są radiostacje R-111 i R-130;

- do łączności z GAD wykorzystuje się drugą radiostację R-111;

- do pracy w sieci dowodzenia związku taktycznego jest wykorzystywany radiotelefon K-1;

- do nasłuchu sieci rozpoznania powietrznego wykorzystuje się odbiornik radiowy R-870M, do nasłuchu sieci dowodzenia - odbiornik radiowy R-323.

Sieć łączności radiowej kierownika sekcji rozpoznania oddziału jest tworzona w oparciu o środki łączności radiowej wozu dowodzenia R-5. Środki te mogą być wykorzystane następująco:

- do łączności z szefem wydziału rozpoznania i WRE - R-130;

- do łączności z dowódcą kompanii (elementami rozpoznawczymi) - R-123, lub R-130 gdy te będą poza zasięgiem radiostacji R-123;

- do nasłuchu sieci rozpoznania powietrznego - odbiornik R-870M;

- do nasłuchu sieci dowodzenia dowódcy brygady - odbiornik R-323.

2. PROWADZENIE ROZPOZNANIA PRZEZ ODDZIAŁ I ZWIĄZEK TAKTYCZNY

Prowadzenie rozpoznania jest zawsze konsekwencją jego wcześniejszego przygotowania w oddziale i związku taktycznym. Ten etap działalności rozpoznawczej należy rozumieć w ten sposób, że uczestniczą w nim zarówno komórki rozpoznawcze dowództw, jak i wojska rozpoznawcze, wydzielonymi ze swego składu podsystemami rozpoznania i elementami rozpoznawczymi.

Komórki rozpoznawcze prowadzą rozpoznanie z zachowaniem wymogu **ciągłości rozpoznania**, tzn. w czasie pokoju, kryzysu i wojny. Jest to więc nic innego jak działalność studyjna skierowana na zdobywanie, opracowywanie i wykorzystywanie informacji rozpoznawczych, oraz kierowanie systemem rozpoznania. W okresie pokoju funkcja kierowania rozpoznaniem występuje podczas ćwiczeń taktycznych.

O wojskach rozpoznawczych oddziału i związku taktycznego można powiedzieć, że prowadzą rozpoznanie głównie w czasie działań wojennych. W sporadycznych wypadkach mogą przystąpić do prowadzenia rozpoznania wydzielonymi siłami w okresie zagrożenia wojennego.

Ze względu na występowanie istotnych różnic w treści i zakresie przedsięwzięć prowadzenia rozpoznania przez komórki rozpoznawcze i wojska rozpoznawcze, zostaną one omówione oddzielnie. Przy czym trzeba mieć na uwadze to, iż dla funkcjonowania systemu rozpoznania i działalności dowództw pierwszoplanowe znaczenie ma łączenie funkcji prowadzenia rozpoznania z działalnością sztabowych organów rozpoznania, aczkolwiek nie można pomijać udziału w nim wojsk rozpoznawczych.

Przy takim podejściu do problemu można przyjąć, iż **prowadzenie rozpoznania to istota działań rozpoznawczych polegająca na zdobywaniu (zbieraniu), gromadzeniu, opracowywaniu i rozpowszechnianiu informacji o przeciwniku oraz kierowanie systemem rozpoznania zgodnie z wcześniej opracowanym planem rozpoznania.**⁴⁵ Są to najważniejsze ale nie jedyne czynności prowadzenia rozpoznania, które wraz z jego przygotowaniem tworzą zamknięty, nawzajem się przenikający cykl rozpoznawczy.⁴⁶

2.1. Kierowanie systemem rozpoznania

Kierowanie systemem rozpoznania w toku działań taktycznych jest postrzegane jako podstawowa funkcja dowodzenia, którą spełnia dowódca poprzez szefa rozpoznania i szefów pozostałych rodzajów wojsk. Kierowanie rozpoznaniem polega na ciągłym podejmowaniu decyzji przez szefa komórki rozpoznawczej lub zespół ludzi wyznaczonych przez niego, zmierzających do wprowadzenia w życie ustaleń zawartych w planie rozpoznania.

⁴⁵ L.Ciborowski: *Organizacja rozpoznania w sztabach*, AON, Warszawa 1991, s. 31, J. Zieliński: *Organizacja i prowadzenie rozpoznania w działaniach bojowych*, ASG WP, Warszawa 1989, s.85.

Warunkiem sprawnego kierowania rozpoznaniem jest stały dopływ informacji o przeciwniku (rozpoznawczych i bojowych), które stanowią również podstawę do wprowadzania korekt do planu rozpoznania, wypracowania zadań i postawienia ich wykonawcom. Wariant obiegu informacji rozpoznawczej przedstawiono w załączniku nr 5.

W toku prowadzenia rozpoznania zadania są stawiane przede wszystkim przez techniczne środki łączności, a dla elementów rozpoznawczych i podsystemów rozpoznania wchodzących do działań również przez kontakt osobisty szefa komórki rozpoznawczej z dowódcą wojsk rozpoznawczych (dowódcą elementu rozpoznawczego). Z tego też względu może on przebywać okresowo na stanowisku dowodzenia dowódcy batalionu rozpoznawczego (PDO dowódcy kr), skąd kieruje rozpoznaniem.

Kierowanie rozpoznaniem zawiera w sobie ponadto takie przedsięwzięcia jak:

- nawiązywanie i utrzymanie współdziałania;
- realizacja zadań zabezpieczenia bojowego i logistycznego;
- odtwarzanie zerwanego systemu kierowania i łączności;
- kontrola i udzielanie pomocy w wykonaniu zadań.

Do charakterystycznych właściwości kierowania rozpoznaniem należą: **celowość, przewidywanie, operatywność, ciągłość, elastyczność, skrytość.**⁴⁷

Kierowanie rozpoznaniem wymaga utrzymania niezawodnej łączności (głównie radiowej) z podsystemami (elementami) rozpoznania. Powinna być ona zorganizowana tak, aby meldunki od wykonawców zadań mogły być równocześnie odbierane na stanowisku kierowania rozpoznaniem i na stanowisku dowodzenia jednostki rozpoznawczej.⁴⁸ Natomiast co do stawiania zadań, to bezpośrednio dowódcem elementów rozpoznawczych powinny być stawiane tylko w wyjątkowych sytuacjach.

Możliwość skutecznego zakłócania przez przeciwnika procesu informacyjnego i powodowanie, że część informacji rozpoznawczych może nie dotrzeć do adresata, wymusza niejako oddzielne rozmieszczanie w terenie ogniw kierowania i ogniw dowodzenia rozpoznaniem.⁴⁹ Takie a nie inne rozmieszczenie ma również związek z potrzebą unikania zbędnych strat wskutek uderzeń ogniowych przeciwnika.

Działalność komórek rozpoznawczych wynikająca z zadań kierowania rozpoznaniem koncentruje się na:

- aktualizacji planu rozpoznania oraz zadań stosownie do zmian sytuacji na polu walki;
- odtwarzaniu utraconego współdziałania;
- przemieszczeniu podsystemów i elementów rozpoznania w nowe obszary, rejony (na kolejne rubieże i kierunki);
- odtworzeniu zniszczonych ogniw systemu rozpoznania;

⁴⁶ Wariant cyklu rozpoznawczego ilustruje załącznik nr 4.

⁴⁷ *Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych. Zasady ogólne...*, op. cit., s. 176.

⁴⁸ R. Szmyd: *Przygotowanie i prowadzenie rozpoznania w działaniach taktycznych*, wykład, AON, Warszawa 1995, s. 25.

⁴⁹ Tamże.

- stałym odtwarzaniu odwodu rozpoznania;
- realizacji przedsięwzięć bojowego i logistycznego zabezpieczenia działań rozpoznawczych.

* **Aktualizacja planu rozpoznania oraz zadań rozpoznawczych** wynika z konieczności przestrzegania zasady **ciągłości rozpoznania i ciągłości planowania rozpoznania**. Wymuszają ją ciągłe zmiany sytuacji taktycznej, nowe zadania oraz teren, także informacje o przeciwniku, które mogą powodować np. konieczność przeniesienia wysiłku rozpoznania. Czynność ta może dotyczyć całości systemu lub jego części, ale zawsze wymusi potrzebę wypracowania nowych zadań lub aktualizację dotychczasowych.

Aktualizacja planu rozpoznania polega na wniesieniu poprawek do wykonanego planu, poinformowaniu o nich szefów pozostałych rodzajów wojsk, przełożonego funkcjonalnego (w pionie specjalistycznym) oraz sąsiadów. Zadania rozpoznania wynikłe wskutek korekty planu rozpoznania powinny być krótkie i konkretne, przystosowane do przekazania przez techniczne środki łączności.

Aktualizację planu rozpoznania może także spowodować zbliżający się koniec dnia walki.

* **Odtworzenie współdziałania** może być wynikiem wcześniejszego zerwania łączności współdziałania, wyeliminowania z walki bądź wyjścia z niej jednego z partnerów dotychczas współdziałających ze sobą. W pierwszej kolejności powinno się odtworzyć współdziałanie z artylerią (ze względu na bezpieczeństwo sił rozpoznania), następnie z sąsiadami, siłami OT i układu pozamilitarnego.

Odtworzenie współdziałania polega na uzgodnieniu przez szefa komórki rozpoznawczej z siłami wymienionymi wyżej tych problemów, których realizacja została przerwana. Dokonane uzgodnienia powinny być niezwłocznie przekazane w postaci wytycznych (zadań) zainteresowanym elementom rozpoznawczym (podsystemom rozpoznania). Treścią wytycznych mogą być m. in. nowe sygnały współdziałania, zadania współdziałania, częstotliwości i kryptonimy łączności, sposoby wzajemnej identyfikacji itp.⁵⁰

* **Przemieszczenie podsystemów i elementów rozpoznania w nowe obszary, rejon** (na kolejne rubieże i kierunki) jest jednym z trudniejszych problemów, stojących przed komórkami rozpoznania i dowódcami wojsk rozpoznawczych. Chodzi tu o takie momenty jak: trasy przemieszczenia, czas, wybór nowych rejonów (rubieży i kierunków) rozwinięcia. Realizacja tego przedsięwzięcia wymaga uprzednich uzgodnień z komórką operacyjną, ciągłego współdziałania z artylerią i wojskami inżynieryjnymi oraz siłami OT, po to, aby elementy rozpoznawcze nie traciły czasu na rekonesans nowych rejonów, a zostały w nie wprowadzone, oraz po to, aby uniknąć strat od własnych środków ogniowych.

Zmiana położenia elementów i podsystemów rozpoznania łączy się ze zwiększonym zagrożeniem ze strony przeciwnika, dlatego też istotnego znaczenia nabiera zabezpieczenie bo-

⁵⁰ *Organizacja i prowadzenie rozpoznania operacyjnego...*, op. cit., s. 132.

jowe i logistyczne, bowiem chodzi tu o jak najszybsze osiągnięcie gotowości do wykonania zadań.

* **Odtworzenie zniszczonych ogni w systemie rozpoznania** może być spowodowane następującymi przyczynami: zniszczenie lub obezwładnienie elementu rozpoznawczego, zerwanie łączności dowodzenia rozpoznaniem, zużyte środki walki, niemożność pokonania terenu itp.

W takiej sytuacji komórka rozpoznawcza powinna nakazać dowódcy wojsk rozpoznawczych wydzielenie elementu rozpoznawczego z odwodu rozpoznania, przygotować zadania rozpoznania i postawić je bezpośrednio dowódcy elementu rozpoznawczego lub dowódcy sił rozpoznania, spowodować odtworzenie zapasów środków walki. O ile powyższa sytuacja będzie dotyczyła elementu rozpoznawczego w ugrupowaniu przeciwnika, to w uzgodnieniu z układem pozamilitarnym i siłami OT lub w uzgodnieniu z szefem logistyki należy dążyć do uzupełnienia strat z sił rozpoznania terytorialnego (do nawiązania zerwanej łączności wykorzystając w miarę możliwości stacjonarny system cywilnej sieci łączności przewodowej) oraz przekazać dowódcy elementu rozpoznawczego, który utracił zdolność do wykonywania zadań sposób dalszego postępowania.

* **Odtworzenie odwodu rozpoznania** jest następstwem przestrzegania zasady **ciągłości rozpoznania**. Zużyty odwód może być odtworzony następująco: po pierwsze - z sił nieetatowych zgodnie z rozkazem dowódcy oddziału (związku taktycznego), po drugie - z sił rozpoznania wycofanych z realizacji zadań lub przejętych po wykonaniu przez nie zadań.

Szef sztabowej komórki rozpoznania w celu odtworzenia odwodu rozpoznania powinien: wybrać rejon ześrodkowania odwodu rozpoznania; spowodować aby pododdział wyznaczony do odwodu znalazł się w nakazanym czasie w wyznaczonym miejscu; nawiązać z nim łączność (bezpośrednio lub przez dowódcę sił rozpoznania); przygotować i postawić stosowne dla odwodu zadania bojowe.

Uwaga! O zużyciu odwodu rozpoznania szef komórki rozpoznawczej informuje natychmiast dowódcę ogólnego oraz przełożonego w pionie rozpoznania.

2.2. Obieg informacji rozpoznawczych

Obieg informacji rozpoznawczych jako element prowadzenia rozpoznania studyjnego ma istotne znaczenie w działalności dowództw, informacja bowiem jako stały komponent walki informacyjnej a tym samym walki zbrojnej, decyduje o sukcesie lub porażce na polu walki. To po pierwsze, po drugie - informacjami muszą być zasilane poszczególne ogniwa systemu rozpoznania po to, aby mogły skutecznie wykonać postawione zadania, mieć zapewnione bezpieczeństwo działania i żywotność.

Obieg informacji jest podobnie jak prowadzenie rozpoznania działalnością ciągłą i cykliczną, w której o skuteczności decydują kanały łączności (tradycyjne i informatyczne), stan i możliwości środków i urządzeń włączonych w system obiegu informacji, zaś wyznaczeni-

kiem potrzeb w tym względzie jest czas obiegu informacji, który wskutek stałego wzrostu manewrowości wojsk na polu walki, stale się skraca.

Głównymi kryteriami szybkości obiegu informacji rozpoznawczych są:⁵¹

- czasowe wskaźniki opracowania meldunku rozpoznawczego;
- czasowe wskaźniki przekazania meldunku środkami łączności;
- czasowe wskaźniki rozkodowania meldunku;
- wskaźniki czasowe opracowania danych (informacji) w dowództwie;
- możliwości czasowe powielenia meldunku (zbioru informacji) i przekazania go zainteresowanym osobom funkcyjnym.

Obieg informacji rozpoznawczych można sprowadzić do następujących etapów:⁵²

- pozyskiwanie (zbieranie) danych i informacji;
- opracowanie danych (informacji);
- ewidencjonowanie danych rozpoznawczych;
- ocena danych rozpoznawczych;
- interpretacja danych rozpoznawczych;
- wykorzystanie informacji rozpoznawczych.

Graficzne zobrazowanie obiegu informacji przedstawia poniższy schemat.⁵³

Gromadzenie (zbieranie) informacji jest procesem ciągłym realizowanym w każdej sytuacji. Jest jednym z najważniejszych przedsięwzięć na każdym szczeblu dowodzenia i wymaga od szefa komórki rozpoznawczej bardzo dobrej organizacji pracy.

Na szczeblach taktycznych istotnego znaczenia nabiera wybór źródeł informacji oraz sposobów (metod) ich pozyskiwania.

Źródłami informacji rozpoznawczych są: **osoba, przedmiot lub działalność**. Mogą to być osoby wojskowe i cywilne (żołnierze, jeńcy wojenni, zbiegowie, ludność miejscową), zdobyte dokumenty bojowe, zdjęcia, mapy, meldunki. Najbardziej wartościowym źródłem jest jednak działalność przeciwnika. Mogą ją obserwować elementy rozpoznawcze, wojska w bezpośredniej styczności, podsystem rozpoznania elektronicznego.

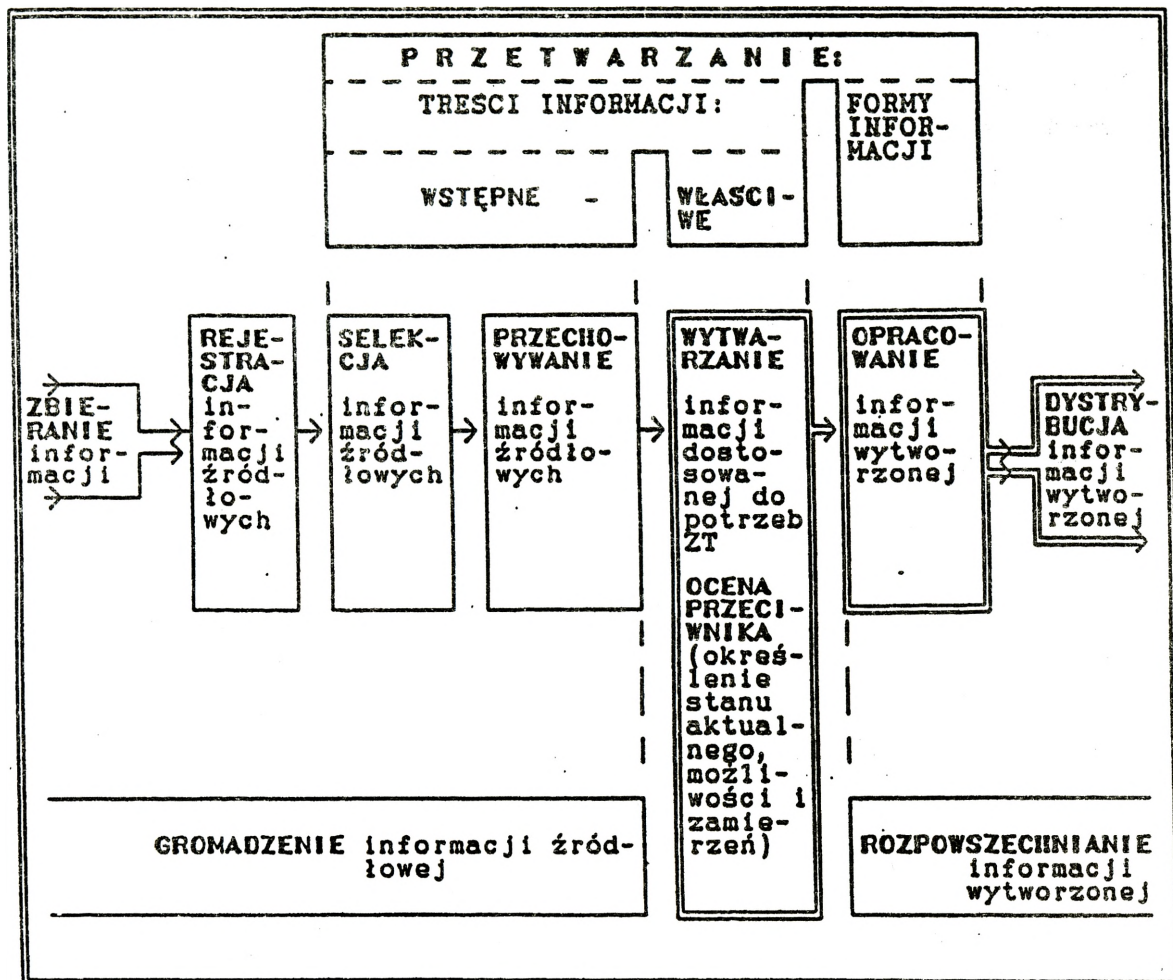
W rozpoznaniu studyjnym okresu pokoju źródłami tymi będą:⁵⁴ Zarząd Rozpoznania i WRE Sztabu Generalnego WP; Wojskowe Służby Informacyjne; Oddział Rozpoznania i WRE Okręgu Wojskowego; wydawnictwa wojskowe; środki masowego przekazu; terenowe ośrodki administracji państwowej; Policja Państwowa; Straż Graniczna; wydziały rozpoznawcze innych związków taktycznych; wycieczki, podróże, delegacje.

⁵¹ R. Szmyd: *Przygotowanie i prowadzenie rozpoznania w ...*, op. cit., s. 28.

⁵² *Rozpoznanie taktyczne w siłach zbrojnych NATO*, MON, Sztab Gen. WP - Zarząd II, Warszawa 1985, s. 24-34.

⁵³ S. Filary: *Rozpoznanie studyjne w walce związku taktycznego wojsk lądowych*, rozprawa doktorska, AON, Warszawa 1995, s. 142.

⁵⁴ Przyjmowany w okresie pokoju Model obiegu informacji rozpoznawczej zawiera załącznik nr 6.

Zainteresowane komórki rozpoznawcze otrzymują dane rozpoznania w postaci meldunków rozpoznawczych, komunikatów rozpoznawczych, część z nich zawierają rozkazy bojowe i dyrektywy operacyjne. Otrzymują też źródła informacji, zarówno osobowe jak i rzeczowe.

Komórki rozpoznawcze dążąc do pozyskania informacji stosują zwykle następujące metody postępowania:

- badanie jeńców, zbiegów i dezertersów;
- przepytывanie ludności cywilnej;
- studia i analiza treści dokumentów bojowych;
- studia terenu i prognoz pogody;
- analiza treści meldunków i komunikatów rozpoznawczych;
- obserwacja przeciwnika i nasłuch jego sieci łączności;
- nasłuch własnej sieci dowodzenia i rozpoznania powietrznego oraz współdziałania.

Terminowe zbieranie informacji rozpoznawczych będzie możliwe do spełnienia jeśli: zadania do rozpoznania oraz zapotrzebowania będą stawiane i przekazywane we właściwym czasie; będą wybrane takie sposoby dostarczenia informacji, które spełnią wymogi termino-

wości, wiarygodności i bezpieczeństwa treści; będzie stale funkcjonowała niezawodna łączność, a w wypadku jej przerwania dążyć się będzie do natychmiastowego jej przywrócenia; w komórce rozpoznawczej będzie stale (etatowo) funkcjonował zespół ludzi przygotowanych do pracy w systemie informacyjnym.

Na potrzeby przekazywania informacji jest tworzona specjalna sieć łączności rozpoznania, a komórki zajmujące się ich opracowaniem są wyposażane w urządzenia techniczne (mikrokomputery) usprawniające ich przyjęcie. Wymogiem współczesnego pola walki jest to, aby informacje były przesyłane w czasie rzeczywistym (poprzez zastosowanie zautomatyzowanych systemów dowodzenia i techniki telewizyjnej).

Opracowanie zdobytych danych powinno być traktowane twórczo. Bowiem zważywszy na różnorodność źródeł informacji, będą się one różniły między sobą wartością, stopniem wiarygodności, dokładnością, zakresem (wycinkowe i pełne) oraz stopniem usystematyzowania (usystematyzowane i chaotyczne). Opracowanie danych rozpoznawczych polega na przetworzeniu ich w zwarte informacje rozpoznawcze przy jednoczesnym przestrzeganiu przyjętych kryteriów podziału informacji. Obejmuje ono ewidencjonowanie, ocenę i interpretację danych rozpoznawczych. W zależności od pilności informacji kolejność ich opracowania może być inna niż wymieniona wyżej. Na przykład informacje pilne, wpraw są oceniane i interpretowane, a później ewidencjonowane.

Ewidencjonowanie danych rozpoznawczych ma na celu ich uporządkowanie i przedstawienie w formie pisemnej lub graficznej dla ułatwienia dalszego wykorzystania.

Ewidencjonowanie polega na zwięzłym ujęciu zdobytych danych rozpoznawczych zgodnie z przyjętym kryterium. Bieżąca ewidencja ułatwia analizę i ocenę danych pod względem merytorycznym, pozwala uniknąć pomyłek oraz pominięcia informacji ważnych.

Podstawowymi dokumentami stosowanymi w ewidencjonowaniu danych są: dziennik wiadomości o przeciwniku (dziennik rozpoznania), mapa informacyjna (robocza, sytuacyjna), kartoteka rozpoznawcza, notatnik oficera rozpoznawczego.

Ocena danych rozpoznawczych jest uważana za końcową część etapu opracowania informacji i polega na krytycznym ustosunkowaniu się do zdobytych danych w celu ustalenia ich dalszej przydatności, wiarygodności i dokładności. Jest to także zsumowanie i połączenie wszystkich zasadniczych informacji rozpoznawczych (o przeciwniku) w postać uogólnioną.

Przydatność danych rozpoznawczych ustala się pod kątem ich znaczenia dla własnego dowództwa, szczebla nadrzędnego i sąsiadów. Jeśli nie przedstawiają takiej wartości, nie opracowuje się ich dalej.

Wiarygodność określa się na podstawie znajomości źródła oraz odpowiedzi na następujące problemy:

- czy dany fakt mógł zaistnieć;
- czy uzyskane dane są zgodne z sytuacją taktyczną i zasadami walki przeciwnika;
- czy meldunek nie zawiera sprzecznych danych;

- czy przekazujący dane był rzeczywiście w stanie je uzyskać;
- czy dane te są potwierdzone z innych źródeł.

Mówiąc o wiarygodności, należy zawsze mieć na uwadze wiarygodność źródła i wiarygodność treści.

W wiarygodności źródła rozróżnia się następujące kategorie:⁵⁵

- A - całkowicie pewne,
- B - w zasadzie pewne,
- C - dostatecznie pewne,
- D - częściowo pewne,
- E - niepewne,
- F - całkowicie niepewne.

Wiarygodność treści również obejmuje sześć kategorii:⁵⁶

- 1 - potwierdzona (wiarygodna),
- 2 - prawdopodobnie prawdziwa,
- 3 - możliwie prawdziwa,
- 4 - wątpliwa,
- 5 - nieprawdopodobna,
- 6 - absolutnie nieprawdziwa.

Dokładność informacji rozpoznawczych wiąże się z podziałem ich na wycinkowe i pełne, oraz sprowadza się do udzielenia odpowiedzi na pytania: kto?, gdzie?, kiedy? i co robi? (chodzi o przeciwnika).

Interpretacja danych rozpoznawczych jest końcowym etapem ich opracowania, w wyniku którego ustala się rzeczywisty ich sens i znaczenie. Obejmuje takie fazy jak: **analiza, synteza, dedukcja**.

Analiza polega na wyborze z szeregu danych tych, które będą miały istotne znaczenie dla powodzenia działań taktycznych. To także określenie możliwości i potrzeb dalszego ich wykorzystania, czy to w procesie oceny przeciwnika, czy do potwierdzenia wiarygodności kolejnych źródeł i następnych danych. W wyniku dokonanej analizy danych rozpoznawczych powinno być możliwe sformułowanie ogólnych wniosków co do stanu wiedzy o przeciwniku, kierunkach dalszych działań rozpoznawczych w celu uzupełnienia tych danych, potrzeby śledzenia poczynąń przeciwnika.

Synteza polega na uogólnieniu i połączeniu oderwanych informacji w celu ukształtowania logicznego obrazu całości przeciwnika. Synteza daje uporządkowany pakiet informacji o położeniu przeciwnika, jego ugrupowaniu i dotychczasowym charakterze działań bojowych, a także formułuje wstępne wnioski co do prawdopodobnego charakteru dalszych działań.

Dedukcja polega na postawieniu logicznych hipotez o możliwym działaniu przeciwnika. Wysuwane hipotezy powinny pozwolić na wyciągnięcie wniosków będących wynikiem całej

⁵⁵ *Rozpoznanie taktyczne w siłach zbrojnych NATO...*, op. cit., s. 29.

⁵⁶ Tamże.

go etapu opracowania danych rozpoznawczych. Wnioski te z kolei, to nic innego jak informacje pozwalające na udzielenie odpowiedzi na następujące pytania (wątpliwości):

- jakiego charakteru działań należy oczekiwać ze strony przeciwnika;
- kiedy przystąpi do realizacji swojego zamiaru;
- gdzie będzie skupiał główny wysiłek;
- jakimi siłami i środkami będzie realizował swój zamiar;
- jakiego rodzaju manewru należy z jego strony oczekiwać;
- w jaki sposób może zaskoczyć wojska własne.

Opracowane informacje rozpoznawcze będące wynikiem rozpoznania studyjnego okresu pokojowego mogą być wykorzystane m.in. do:

- doskonalenia własnego systemu rozpoznania i WRE;
- formułowania celów i zadań szkoleniowych dla wojsk i organów rozpoznania;
- doskonalenia znajomości zasad taktyki i sztuki wojennej potencjalnego przeciwnika;
- formułowania wniosków co do możliwych kierunków zagrożeń;
- pogłębiania wiedzy o terenie w rejonach odpowiedzialności;
- rozpoznawczego przygotowania terenu zawczasu na wypadek ewentualnego konfliktu zbrojnego.

Wykorzystanie opracowanych informacji o przeciwniku polega na dysponowaniu nimi przez komórki rozpoznawcze zgodnie z przyjętym porządkiem. To znaczy, że informacje mogą być rozpowszechniane, czyli dostarczane innym użytkownikom, lub wykorzystywane w organach rozpoznania.

Przez rozpowszechnianie informacji należy rozumieć proces ich przepływu ze źródła do zainteresowanych dowództw i sztabów, szefów rodzajów wojsk i służb, wymianę informacji ze sztabem przełożonego i sztabami sąsiadów.

Rozpowszechnianie informacji jest realizowane za pomocą technicznych środków łączności, poprzez kontakt osobisty oraz wymianę dokumentów informacyjnych. O wyborze jednego z wymienionych sposobów decyduje stan środków łączności, ważność informacji, jej objętość, pilność. Kolejność informowania jest zwykle następująca: dowódca i szef sztabu, szef artylerii, pozostali szefowie rodzajów wojsk. Szefowie komórek rozpoznawczych ponoszą odpowiedzialność za informowanie sąsiadów i dowódców własnych pododdziałów (oddziałów).

Podstawowymi dokumentami rozpowszechniania informacji rozpoznawczych są:

- ocena przeciwnika (ocena rozpoznawcza⁵⁷);
- meldunek rozpoznawczy (doraźny, terminowy);
- komunikat rozpoznawczy.

* **Ocena przeciwnika (ocena rozpoznawcza)** jest zasadniczym dokumentem informowania dowódcy, szefa sztabu i szefów rodzajów wojsk. W ocenie przeciwnika (składanej zwy-

⁵⁷ *Rozpoznanie taktyczne w siłach zbrojnych NATO...*, op. cit., s. 31.

kle ustnie) przedstawia szef komórki rozpoznawczej wpływ terenu i pogody na możliwości działań bojowych przeciwnika, prawdopodobny cel i zamiar jego działań, sposoby realizacji zamiaru (zazwyczaj trzy warianty działania), silne i słabe strony (punkty) w jego ugrupowaniu, obiekty stanowiące największe zagrożenie.⁵⁸ Pełny układ oceny przeciwnika przedstawiono w załączniku nr 7.

Ocenę przeciwnika (ocenę zagrożenia) przygotowuje się z częstotliwością wynikającą z potrzeb podejmowania decyzji i uaktualnia na bieżąco. Referuje ją szef komórki rozpoznawczej na każde życzenie dowódcy (chyba że wypracowują ją wspólnie) lub samorzutnie, gdy wymaga tego sytuacja pola walki. Podczas referowania może posługiwać się mapą roboczą (oleatą zdarzeń), szkicem i tabelami.

* **Meldunek rozpoznawczy** jest dokumentem, poprzez który szef komórki rozpoznawczej informuje swojego przełożonego w układzie funkcjonalnym o działaniach przeciwnika i własnych, wykrytych obiektach, zdobytych źródłach informacji, poniesionych stratach, oraz przedstawia ewentualne prośby.

Meldunek rozpoznawczy doraźny jest zwykle aktem jednorazowym, zawierającym informacje wymagające natychmiastowego przekazania (o broni masowego rażenia oraz inne, mające zasadnicze znaczenie dla korekty podjętej decyzji i postawionych zadań). Najczęściej jest składany ustnie przez techniczne środki łączności.

Meldunek rozpoznawczy terminowy jest dokumentem sprawozdawczo-informacyjnym za określony w zadaniu (wytycznych) okres czasu. Zawiera on: informacje o działaniach bojowych przeciwnika i wykrytych obiektach zaobserwowanych od ostatniego meldunku, krótkie wnioski z tego działania, położenie sił rozpoznania i realizowane zadania, zamiar dalszych działań rozpoznawczych, poniesione straty, zdobycze wojenne, prośby. Jest to dokument pisemny, wykonywany na druku sformalizowanym, mapie lub oleacie, ostatnio również zapisywany na magnetyczne nośniki informacji (taśmy magnetowidowe, dyski komputerowe). Układ treści meldunku terminowego przedstawiono w załączniku nr 8.

* **Komunikat rozpoznawczy** jest dokumentem sumującym wiadomości o przeciwniku, w zasadzie za dobę walki. Jest opracowywany w komórce rozpoznawczej od szczebla związku taktycznego wzwyż. Komunikat rozpoznawczy zawiera następujące grupy informacji:

- ogólna sytuacja przeciwnika przed frontem wojsk własnych i równorzędnych sąsiadów (z rozbiciem na wojska zmechanizowane i pancerne oraz pozostałe rodzaje wojsk);
- szczegółowa charakterystyka składu oraz dotychczasowego działania przeciwnika przed frontem własnego oddziału (związku taktycznego), a w tym podporządkowanie, ugrupowanie bojowe, wykonywane zadania bojowe oraz źródła tych informacji;
- dostrzeżone zmiany: w organizacji wojsk przeciwnika, metodach i sposobach walki, zasadach użycia rodzajów wojsk i środków walki;

⁵⁸ J. Kisiel : *Ocena przeciwnika*, wykład, AON, Warszawa 1991, s. 14-16.

- charakterystyka działania nowych środków i systemów walki znajdujących się w ugrupowaniu przeciwnika;

- ocena dotychczasowych działań bojowych przeciwnika oraz prawdopodobny cel i zamiar jego działań, oczekiwany w najbliższej przyszłości.

Do komunikatu rozpoznawczego mogą być załączone fotografie nowych środków i systemów walki, oryginalne dokumenty bojowe oraz ich tłumaczenia, protokoły przesłuchań jeńców wojennych itp.

3. PODSTAWOWE WŁAŚCIWOŚCI PROWADZENIA ROZPOZNANIA PRZEZ ELEMENTY ROZPOZNAWCZE W OBRONIE I NATARCIU

3.1. Prowadzenie rozpoznania w obronie

Działania obronne mają to do siebie, że obrońca powinien załamać (odeprzeć) natarcie znacznie silniejszego od siebie przeciwnika, który dzięki posiadanej przewadze ma możliwość decydowania o terminie, sposobie i miejscu wykonania uderzenia dla realizacji celu natarcia.

Przewaga przeciwnika oznacza dla organów rozpoznania konieczność oddziaływania informacyjnego na znacznie większą w porównaniu z natarciem ilość obiektów rozmieszczonych na dużym obszarze, zaangażowanie większej ilości elementów rozpoznawczych, z reguły krótszy czas na wykonanie zadań.

Obrona, a w zasadzie sposób przejścia do niej, miejsce, rola oraz zadanie oddziału (związku taktycznego), oraz to czy jest to początkowy okres wojny czy nie, będą wywierały istotny wpływ na prowadzenie rozpoznania. Użycie wojsk rozpoznawczych będzie ponadto uzależnione od tego, gdzie (w którym miejscu ugrupowania obronnego) ma być załamane natarcie.

Jest oczywiste, iż elementy i podsystemy rozpoznania będą wykonywały zadania działając w ugrupowaniu przeciwnika jak i w ugrupowaniu wojsk własnych. O ile nie powinno być większego problemu z ich rozwinięciem we własnym ugrupowaniu, to wprowadzenie ich i rozwinięcie w ugrupowaniu przeciwnika może napotkać na istotne trudności. Stąd niebagatelne znaczenie będzie miał czas i sposób znalezienia się tam patroli rozpoznawczych (samodzielnych patroli rozpoznawczych), bowiem na szczeblu taktycznym jedynie tego typu elementy rozpoznawcze są przewidziane do rozpoznania w ugrupowaniu przeciwnika.

Patrole rozpoznawcze i samodzielne patrole rozpoznawcze mogą znaleźć się w ugrupowaniu przeciwnika poprzez:

- przenikanie z własnego ugrupowania;
- pozostanie (pozostawienie) w ugrupowaniu przeciwnika;
- pozostawienie w ugrupowaniu wojsk własnych w terenie przewidzianym do czasowego oddania przeciwnikowi;
- przerzut środkiem transportu powietrznego (śmigłowcem), a w działaniach bojowych na wybrzeżu morskim również środkiem pływającym.

Bez wątplenia najkorzystniejszym sposobem będzie pozostawienie elementu rozpoznawczego w ugrupowaniu przeciwnika lub w terenie przewidzianym do czasowego opuszczenia przez wojska własne. Decydując się na ten sposób, nie należy wycofywać elementów rozpoznawczych z ugrupowania przeciwnika mimo zmiany zadania bojowego. W wyznaczonych rejonach powinny one odtworzyć zdolność bojową i oczekiwać nowego zadania. W sy-

tuacji, gdy dotychczas nie było własnych elementów rozpoznawczych w ugrupowaniu przeciwnika, najkorzystniej będzie skierować je w ugrupowanie sąsiada z przodu, by tam w wyznaczonych miejscach przeczekały przesunięcie się linii styczności wojsk, a następnie przystąpiły do wykonania zadań.

Jeszcze inny wariant tego sposobu może polegać na czasowym podporządkowaniu obrońcy elementów rozpoznawczych sąsiada będącego w styczności z przeciwnikiem lub elementów rozpoznania terytorialnego (organizowane z sił OT).

Prowadzenie rozpoznania jak już zaznaczono, napotka na szereg trudności wynikających głównie ze znacznego nasycenia obszaru rozpoznania siłami i środkami walki przeciwnika. Ponadto będzie on w ciągłym ruchu dofrontowym, więc trudniejszy do rozpoznania, tym bardziej, że będzie na wykonanie zadania rozpoznania zwykle mniej czasu.

Elementy (podsystemy) rozpoznania mogą zdobywać informacje śledząc ciągle ruch przeciwnika, albo dozorując wyznaczony rejon rozpoznania (szczególnego zainteresowania).

Ciągłe śledzenie obiektu rozpoznania przez ten sam element rozpoznawczy zdecydowanie zmniejszy jego możliwości w ilości rozpoznanych obiektów. Jednak informacja o raz wykrytym obiekcie będzie terminowa i wiarygodna chociaż niezbyt dokładna. Poprawienie skuteczności takiego sposobu rozpoznania będzie wymagało zaangażowania większej ilości wysoce manewrowych elementów rozpoznawczych.

Dozorowanie wyznaczonego rejonu będzie korzystniejsze z tego względu, że element rozpoznania nie będzie w ruchu, więc trudniej będzie go zlokalizować, w każdej chwili będzie znane dokładnie jego położenie, tym samym dokładniejsze wyniki położenia obiektów rozpoznania. Odpadnie ponadto potrzeba korzystania z pojazdów mechanicznych. Mankamentem tego sposobu jest to, że może się zdarzyć, iż przez rejon rozpoznania nie przejdzie przeciwnik (nie znajdzie się w nim żaden obiekt rozpoznania).

Decydując się na drugi wariant, należy obszar rozpoznania podzielić na rejony rozpoznania dla poszczególnych elementów (podsystemów) rozpoznania, wielkością odpowiadające możliwościom prowadzenia obserwacji (oddziaływania na obiekt) z miejsca przez element rozpoznawczy (chodzi tu o głębokość rozpoznania, możliwość określenia współrzędnych obiektu oraz jego ewentualne zniszczenie).

Zasadniczymi sposobami zdobywania informacji rozpoznawczych przez elementy (podsystemy) rozpoznania w ugrupowaniu przeciwnika będą: obserwacja (z miejsca i w ruchu), podsłuch, patrolowanie, zasadzka, napad, walka; w mniejszym zakresie przepytывanie ludności cywilnej i sposoby zapożyczone z działań specjalnych takie jak: mylenie, bojowe uzbrojenie terenu, najście.

W obronie istotne znaczenie ma sposób działania elementów rozpoznawczych w ugrupowaniu przeciwnika po wykonaniu zadania. Mogą one wrócić we własne ugrupowanie, co jest bardzo ryzykowne, pozostać w ugrupowaniu przeciwnika, odtworzyć zdolność bojową i oczekiwać kolejnych zadań, przejść do działań w rozproszeniu. Doświadczenia historyczne i

praktyka działań rozpoznawczych wskazują na drugi wariant jako najkorzystniejszy w tym działaniu. Przemawiają za nim takie argumenty jak:

- odpada konieczność ponownego wprowadzania elementów rozpoznawczych w ugrupowanie przeciwnika po otrzymaniu np. zadania przejścia do natarcia.

- element rozpoznawczy ma więcej czasu na wykonanie zadania, odpada bowiem przeniesienie.

- element rozpoznawczy ma więcej czasu na rozpoznanie terenu w rejonie działania i jego przygotowanie pod względem rozpoznawczym.

W prowadzeniu rozpoznania w ugrupowaniu przeciwnika istotne znaczenie ma skład elementów rozpoznawczych. Wiadomo, że mogą one być jednorodne lub mieszane, działać na wozach bojowych, motocyklach lub pieszo. Z uwagi na to, iż prowadzenie rozpoznania tylko na wozach bojowych będzie niemożliwe lub mocno ograniczone, konieczne będzie posiadanie elementów o składzie mieszanym, np. na wozach opancerzonych i motocyklach, pieszo i na motocyklach, patroli konnych i pieszych. Lekkie elementy rozpoznawcze jest ponadto łatwiej przetrzymać w ugrupowaniu przeciwnika śmigłowcem.

Elementy systemu rozpoznania rozwijane we własnym ugrupowaniu (podsystem rozpoznania elektronicznego, podsystem rozpoznania powietrznego, rozpoznanie artyleryjskie, skażeń) mają ten komfort, że nie muszą przekraczać rubieży styczności wojsk i narażać się na dodatkowe straty z tym związane.

Do prawidłowości w ich użyciu można m.in. zaliczyć:

- konieczność przygotowania kolejnych (zapasowych) rubieży rozwinięcia w głębi obrony i ustalenia sygnałów przejścia na nie;

- nie powinny być rozmieszczane na przewidywanym kierunku głównego uderzenia przeciwnika, ale jednocześnie powinny zapewnić napływ informacji zabezpieczających pod względem informacyjnym kierunek skupienia głównego wysiłku w obronie;

- rozmieszczenie sił rozpoznania powinno zapewnić możliwość jednoczesnego oddziaływania informacyjnego na przeciwnika z wymaganą dokładnością oraz objąć ugrupowanie własne na całą jego głębokość.

W działaniach obronnych ale nie tylko, budzi wątpliwości budowanie systemu obserwacji z wykorzystaniem etatowych pododdziałów rozpoznania (z wyjątkiem artylerii, saperów, obrony przeciwchemicznej). Gdyby bowiem porównać możliwości obserwacji tychże z możliwościami piechoty i broni pancernej, to się okaże, że te ostatnie im nie ustępują. Nie jest więc celowe jak się wydaje angażowanie w systemie rozpoznania etatowych sił rozpoznania tam, gdzie poradzą sobie siły nieetatowe (piechota i czołgi). Wyjątek mogą stanowić pododdziały rozpoznania wyposażone w stacje radiolokacyjnej obserwacji pola walki PSNR, których użycie w podsystemie obserwacji jest w pełni uzasadnione.

3.2. Prowadzenie rozpoznania w natarciu

Natarcie w odróżnieniu od obrony ma na celu rozbitcie zgrupowania przeciwnika, ale w sposób ofensywny, czyli poprzez rażenie ogniem z jednoczesnym uderzeniem wojsk i opanowaniem zajmowanego przez niego obszaru (obiektu natarcia).

Prowadzenie rozpoznania przez elementy rozpoznawcze (podsystemy rozpoznania) związku taktycznego i oddziału będzie uzależnione m.in. od takich czynników jak: cel natarcia, sposób przejścia wojsk do natarcia, koncepcja rozbitcia przeciwnika, miejsce i rola szczebla wykonującego natarcie w koncepcji natarcia szczebla nadrzędnego, prawdopodobne ugrupowanie bojowe oraz możliwe sposoby prowadzenia obrony przez przeciwnika.

Sukces w natarciu będzie realny do osiągnięcia wówczas, gdy przewaga nad broniącym się, w wybranym miejscu i czasie będzie znaczna. W liczbach bezwzględnych mówi się o konieczności posiadania trzykrotnej i wyższej przewagi nad przeciwnikiem. Oznacza to, iż natarcie wykonuje się z reguły w wąskim pasie i na znacznie słabszego przeciwnika niż ma to miejsce w obronie co powoduje, że ilość obiektów niezbędnych do rozpoznania, w porównaniu z obroną jest znacznie mniejsza.

Mniejsza ilość obiektów rozpoznania oznacza, że zadania rozpoznania można realizować mniejszą ilością sił rozpoznania. Jeśli jednak o sukcesie natarcia będzie decydował ograniczony czas, to także on będzie wyznacznikiem ilości sił angażowanych do rozpoznania przeciwnika.

Jako zasadnicze obiekty rozpoznania w natarciu można wymienić: punkty oporu na przednim skraju obrony, zapory inżynieryjne, pozycje obronne położone w głębi obrony, odwody ogólne, oddziały artylerii polowej, pododdziały przeciwpancerne, system dowodzenia, elementy systemu rozpoznania i WRE, pododdziały logistyczne, desanty taktyczne. Poza nimi, o trwałości obrony będzie decydował teren, stąd rzeźba i pokrycie terenu oraz infrastruktura będą należały do ważnych obiektów rozpoznania.

Jak już zaznaczono, warunkiem przybliżającym sukces w natarciu jest rozbitcie przeciwnika w czołowych punktach oporu, muszą więc być one wcześniej dokładnie rozpoznane. Do rozpoznania przedniego skraju obrony nacierający może wykorzystać etatowe organy rozpoznania, rozpoznanie bojowe a także bazować na informacjach otrzymanych od sąsiada, jeśli sam przechodzi do natarcia z rejonu położonego w głębi (z marszu). Zaangażowanie etatowych organów rozpoznania do systemu obserwacji ma ten aspekt dodatni, że dowódca bazuje na wiarygodnym źródle i w dodatku własnym. Z drugiej strony siły te są narażone na niebezpieczeństwo szybkiego wykrycia i zniszczenie przez przeciwnika. W tej sytuacji korzystnym rozwiązaniem może być włączanie w system obserwacji obok rozpoznania artyleryjskiego i inżynieryjnego, sił nieetatowych, wydzielanych z wojsk walczących, a tylko w wyjątkowych sytuacjach z kompanii rozpoznawczej brygady i batalionu rozpoznawczego dywizji.

Będąc przy systemie obserwacji warto się zastanowić, kiedy ją rozwijać?, skoro wiadomo, że skuteczność jej w nocy obniża się o połowę. W tej sytuacji najkorzystniej jest rozwijać

posterunki obserwacyjne jeszcze przed wieczorem. Takie rozwiązanie pozwala załogom posterunków obserwacyjnych zapoznać się z terenem, dowiązać posterunki na podstawie topogeodezyjnej, wyznaczyć dozory i azymuty oraz określić odległości do nich, wstępnie rozpoznać położenie przeciwnika. Jeśli obserwacja będzie prowadzona w nocy, należy pamiętać o wyznaczeniu posterunków podsłuchowych i wyposażeniu załóg posterunków w przyrządy obserwacji nocnej.

Innym dopuszczalnym rozwiązaniem może być rozwijanie systemu obserwacji przed świtem. Pozwala to obserwować przeciwnika w dzień, czyli skuteczniej, jednak zbyt krótki zwykle czas do godziny „G” może spowodować, że nie zostanie wykryta wymagana ilość obiektów przeciwnika (75% wszystkich obiektów), w konsekwencji nie zostaną wykonane zadania rażenia ogniowego.

Warunki nocne nie sprzyjają także prowadzeniu rozpoznania powietrznego (z użyciem śmigłowców), wobec braku na wyposażeniu śmigłowców rozpoznawczych przyrządów do rozpoznania w nocy, takich jak skaner podczerwieni (kamera termalna). Poza tym względy bezpieczeństwa powodują, iż skuteczność rozpoznania śmigłowcowego w warunkach nocy jest mniejsza. Porównanie skuteczności bojowej śmigłowca rozpoznawczego w warunkach dziennych i nocnych przedstawiono w załączniku nr 9.

Jedynym rodzajem rozpoznania na szczeblu taktycznym, który jest w stanie skutecznie wykonywać zadania w nocy, jest rozpoznanie elektroniczne. Wiadomo jednak, że warunkiem tej skuteczności jest aktywność systemów łączności radiowej i systemów radiolokacyjnych przeciwnika, które w porze nocnej będą zazwyczaj zachowywały się biernie.

Wprowadzenie elementów rozpoznania patrolowego w ugrupowanie przeciwnika będzie trudniejsze niż w warunkach przechodzenia do obrony. Dlatego też wydaje się, że najkorzystniejszą porą do wniknięcia elementów rozpoznawczych w ugrupowanie przeciwnika będzie czas, w którym przeciwnik nie będzie miał jeszcze ustabilizowanej pierwszej pozycji obronnej, albo dopiero po rozpoczęciu natarcia. Drugi termin jest o tyle niebezpieczny, że mogą nie zostać zrealizowane wszystkie zadania rozpoznania.

Prowadzenie rozpoznania w wyznaczonych rejonach zda egzamin wówczas, gdy elementy rozpoznawcze zostaną wprowadzone do nich ze znacznym wyprzedzeniem w stosunku do godziny „G” (ataku), w przeciwnym razie (bezpośrednio przed natarciem) może okazać się to niewystarczające. Dodatkowym warunkiem skuteczności rozpoznania w rejonach jest pokrycie nimi całego obszaru rozpoznania.

Rozpoznanie na kierunkach wyznaczonych kierunkami natarcia lub rejonami rozmieszczenia obiektów rozpoznania będzie z kolei skuteczne wówczas, gdy elementy rozpoznawcze będą wyróżniały się manewrowością, ruchliwością i będą zdolne do szybkiego oderwania się na wystarczającą odległość od czoła nacierających wojsk własnych. Przy tym sposobie wykorzystania potencjału rozpoznawczego można zaoszczędzić sił zgodnie z zasadą **ekonomii sił**, ale może nie zostać wykryty przeciwnik znajdujący się poza kierunkami natarcia.

Nie mniej ważne od prowadzenia rozpoznania przeciwnika w jego ugrupowaniu będzie rozpoznanie własnego ugrupowania, powodowane ciągłym zagrożeniem poszczególnych elementów ugrupowania bojowego przez desanty taktyczne, oddziały desantowoszturmowe i grupy dywersyjno-rozpoznawcze. Zadania te mogą wykonywać nieetatowe pododdziały rozpoznawcze sił drugorzutowych i będących w odwodzie ogólnym, pododdziały rozpoznawcze z odwodu rozpoznania oraz inne pododdziały, wydzielone z sił rodzajów wojsk i służb.

Łatwiejsze niż w obronie powinno być odzyskiwanie elementów rozpoznawczych, zwłaszcza pod warunkiem wysokiego tempa natarcia. Element rozpoznawczy przewidziany do odzyskania nie musi przedzierać się we własne ugrupowanie, wystarczy natomiast, że ukryje się w „bezpiecznym miejscu” w ugrupowaniu przeciwnika i poczeka na nadejście wojsk własnych. Gdyby odzyskanie z różnych względów nie doszło do skutku, to przetrwanie takiego elementu rozpoznawczego powinno być łatwiejsze. Choćby z tego względu, iż w porównaniu z obroną będzie mniej sił przeciwnika, a więc zagrożenie z jego strony dla elementu rozpoznawczego będzie mniejsze.

Jeśli chodzi o podział zadań rozpoznania wynikający z głębokości stref rozpoznania i zainteresowania, to wydaje się zasadne, aby brygady i dywizje prowadziły rozpoznanie w swoich strefach rozpoznania, a zbierały informacje ze stref zainteresowania:

- brygada ze strefy rozpoznania batalionu i dywizji;
- dywizja ze strefy rozpoznania brygady i korpusu.

Nie należy wykluczyć i takiej sytuacji, w której brygada będzie zbierała informacje ze strefy rozpoznania korpusu, a dywizję będzie interesowała strefa rozpoznania batalionu.

ZAKOŃCZENIE

Niniejsze opracowanie porządkuje ostatecznie interpretację podstawowych kwestii rozpoznania mieszczących się w terminie „Przygotowanie i prowadzenie rozpoznania” w działaniach taktycznych. Poruszona przez autora problematyka, mimo że została zawężona do szczebla oddziału i związku taktycznego wojsk lądowych, pozostaje aktualna również na szczeblu operacyjnym.

Autor celowo odszedł od wiązania planowania i organizowania oraz jego prowadzenia z konkretnym rodzajem działań taktycznych, wyszedł bowiem z założenia, że treść tych czynności będzie taka sama, niezależnie od tego czy rozpoznanie będzie planowane i organizowane oraz prowadzone w natarciu czy obronie. Mówiąc o prowadzeniu rozpoznania (rozdział drugi), autor miał na uwadze czynności realizowane jedynie przez komórki rozpoznawcze.

Dość znaczące różnice między prowadzeniem rozpoznania w natarciu i obronie jakie występują, gdy spojrzysz się na to zagadnienie z punktu widzenia pododdziałów rozpoznawczych i tworzonych na ich bazie elementów ugrupowania rozpoznawczego i elementów rozpoznawczych, zostały również dostrzeżone przez autora. W rozdziale trzecim między innymi zostały przybliżone podstawowe właściwości działania elementów rozpoznawczych organizowanych z kompanii rozpoznawczej brygady i z batalionu rozpoznawczego dywizji w obronie i natarciu.

Wiedza na temat przygotowania i prowadzenia rozpoznania, która została zaprezentowana w materiale mimo, że nie stanowi nic odkrywczego, to jednak systematyzuje i stara się ujedynolicić podstawowe pojęcia z nimi związane. Pozwala również żywić nadzieję, że rozumienie i interpretacja terminów **przygotowanie i prowadzenie rozpoznania** będą od tej pory poprawne.

Autor jest zdania, że niniejsze opracowanie może służyć zgłębianiu wiedzy z wybranej problematyki rozpoznania wojskowego i być wykorzystane w kształceniu studentów AON.

BIBLIOGRAFIA

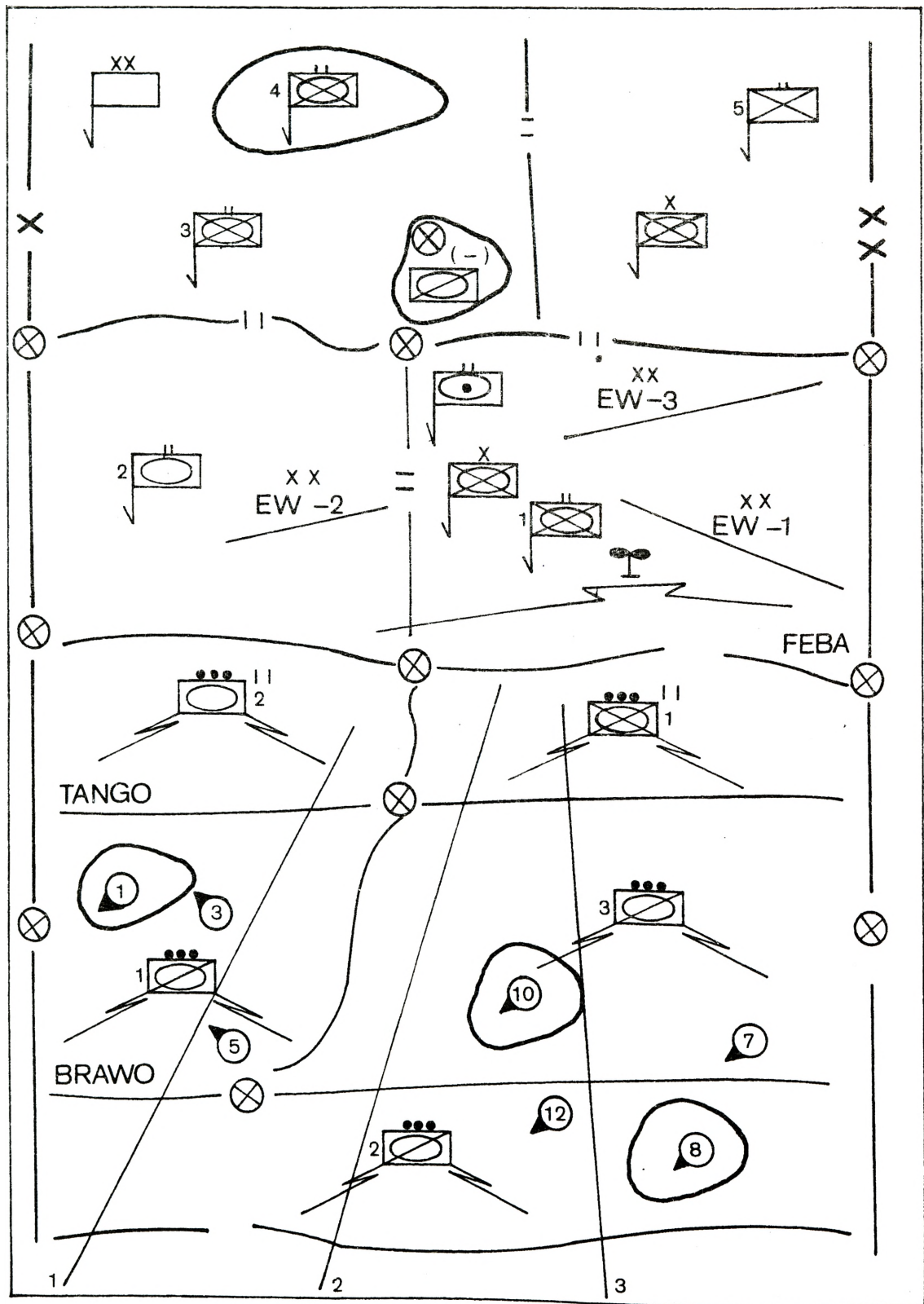
1. Biuletyn informacyjny nr 2 (162), wyd. Sztab Gen. WP, Warszawa 1995.
2. Ciborowski L. *Organizacja rozpoznania w sztabach*, AON, Warszawa 1991.
3. Ciborowski L. *Planowanie i organizowanie walki zbrojnej według poglądów NATO, cz. II. Informacyjna preparacja pola walki*, AON, Warszawa 1996.
4. *Działania operacyjne*, podręcznik, AON, Warszawa 1993.
5. *Działania taktyczne wojsk lądowych*, AON, Warszawa 1995.
6. Filary S. *Rozpoznanie studyjne w walce związku taktycznego wojsk lądowych*, rozprawa doktorska, AON, Warszawa 1995.
7. Kisiel J. *Ocena przeciwnika*, wykład, AON, Warszawa 1991.
8. Kopaliński Wł. *Słownik wyrazów obcych i zwrotów obcojęzycznych*, wydanie XVI rozszerzone, wyd. Wiedza Powszechna, Warszawa 1989.
9. Kulma W., Mazurkiewicz J. *System dowodzenia i łączności związku taktycznego*, AON, Warszawa 1996.
10. Michalak W., Suchora S. *Użycie śmigłowców rozpoznawczych w działaniach bojowych wojsk*, AON, Warszawa 1995.
11. Michniak J. *System łączności związku taktycznego i oddziału*, AON, Warszawa 1996.
12. Mróz Wł. *Kierowanie i organizacja pracy sztabowej w okresie pokoju*, Warszawa 1979.
13. *Organizacja i prowadzenie rozpoznania na szczeblach taktycznych. Zasady ogólne*, podręcznik, ASG WP, Warszawa 1985.
14. *Organizacja i prowadzenie rozpoznania operacyjnego (front, armia)*, podręcznik, Sztab Gen. WP - Zarząd II, Warszawa 1981.
15. *Poprawki do Programu szkolenia pododdziałów rozpoznania ogólnowojskowego dywizji*, Sztab Gen. WP, Warszawa 1996.
16. *Program szkolenia pododdziałów rozpoznania ogólnowojskowego dywizji*, GZSB, Warszawa 1986.
17. *Przykłady pisemnych i graficznych dokumentów bojowych dywizji*, AON, Warszawa 1994.
18. *Regulamin działań taktycznych wojsk lądowych część I, (związek taktyczny, oddział)*, Sztab Gen. WP, Warszawa 1994.
19. *Regulamin sztabów (tymczasowy)*, wyd. MON, Sztab Gen. WP, Warszawa 1983.
20. *Rozpoznanie taktyczne w Siłach Zbrojnych NATO*, wyd. MON, Sztab Gen. - Zarząd II, Warszawa 1985.
21. Sadowski S. *Planowanie i organizowanie działań taktycznych*, AON, Warszawa 1996.
22. *Sformalizowana bojowa dokumentacja rozpoznawcza szczebla taktycznego (dywizja, pułk)*, wyd. MON, Sztab Gen. WP - Zarząd II, Warszawa 1987.

23. Szmyd R. *Przygotowanie i prowadzenie ćwiczeń taktycznych*, wykład, AON, Warszawa 1995.

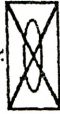
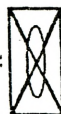
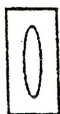
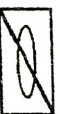

24. Wrzosek M. *Przykłady dokumentacji operacyjnej wybranych państw NATO*, AON Warszawa 1997.

25. Zieliński J. *Organizacja i prowadzenie ćwiczeń bojowych*, ASG WP, Warszawa 1989.

OLEATA PLAN ROZPOZNANIA BZ W OBRONIE
(Wariant)

PLAN ZBIERANIA INFORMACJI (wariant)

JEDNOSTKA BOJOWA: 16 DZ		PLAN ZBIERANIA INFORMACJI	
ZADANIA ROZPOZNANIA:			
1. Gdzie rozmieszczone są zasadnicze elementy ugrupowania bojowego 12 DZ?			
2. Jak zorganizowana jest obrona 121 BZ?			
3. Gdzie przebiegają główne drogi komunikacyjne 12 DZ?			
4. Gdzie znajdują się stanowiska dowodzenia oddziałów 12 DZ?			
siły i środki działania	czas działania od/do: 10. 10-12.10 data: 10.10 0...2...4...6...8...10...12...14...16...18...20...22...24...2...4...6...8...10...12...14...16...18...20...22...24	czas przekazania meldunku /adresat/	uwagi
12 	(1) (2) (10) (13) [A] [1]		
13 	(1) (2) (10) (8) (13) [2] [B]		
14 	(1) (2) (8) (10) (13) [3] [C]		
12 	(1) (2) (3) (7) (8) (13) [B] [D] [2] [3]		
kret 	(2) (3) (7) (9) (11) (13) [A] [B] [C] [1] [2] [3]		

REJONY ZAINTERESOWANIA
(nazwa i koordynaty)

A	B	C	D						
współrzędne: 2343 3245 1227 6575	współrzędne: 8795 4565 3454 2378	współrzędne: 5666 7445 2334 8734	współrzędne: 8795 4534 2454 2332						

JEDNOSTKI BOJOWE PRZECIWNIA

 3DZ	 5DZ	 21BZ	 6BPG			7	8	9
--	--	---	---	---	---	---	---	---

Opracowano na podstawie: Wrzosek M. Przykłady dokumentów rozpoznawczych według poglądów NATO, AON, Warszawa: 1997, zał 8, s. 44-46

Do użytku służbowego

Kopia nr 4 z 25 kopii 2 DZ
 SOKOŁÓW PODLASKI (0882)
 POLSKA
 26 18.00 A PAŹDZIERNIK 1997

ANEKS a (ROZPOZNANIE) DO PLANU NATARCIA 2 DZ

Mapa Sztab Gen. WP, EUROPA, arkuszy 9, rok wydania 1984-86 1:100 000 Strefa czasowa ALFA

1. STRESZCZENIE SYTUACJI PRZECIWNIKA

- a. Patrz komunikat rozpoznawczy i załącznik Położenie wojsk 26 17.00 Październik.
- b. W pasie 2 DZ przeciwnik może realizować szeroki zakres działań rozpoznawczych wykorzystując w tym celu samoloty rozpoznania taktycznego typu MiG-25R i Su-17R wyposażone w aparaty fotograficzne, stacje radiolokacyjne obserwacji bocznej oraz detektory podczerwieni, do dwóch kluczy śmigłowców WRE i dwóch kluczy bezzałogowych aparatów latających, ok. 10 stacji rozpoznania systemów radiolokacyjnych, korpusny batalion specjalny oraz dywizyjny batalion rozpoznawczy.

2. ZASADNICZE TREŚCI WALKI INFORMACYJNEJ

a. Zasadnicze treści walki informacyjnej:

1. Gdzie i kiedy 82 DZ zorganizuje obronę, jakie przyjmie ugrupowanie?
2. Gdzie rozmieści swój odwód (prawdopodobnie 812 BPanc) i jak go wykorzysta?
3. Czy rozbuduje obronę na rz. BUG i kiedy ją obsadzi?
4. Czy przeciwnik zastosuje broń precyzyjnego rażenia, jeśli tak, to kiedy i gdzie?

a. Inne żądania informacyjne:

2. Czy przeciwnik będzie realizował zakłócanie elektroniczne i mylenie?
jeśli tak, to kiedy?, gdzie rozmieści swoje środki do prowadzenia WRE?
3. Gdzie przeciwnik rozmieści swoje stanowiska dowodzenia od szczebla brygady wzwyż, w jakich rejonach rozmieści artylerię 122 mm, 152 mm i artylerię raketową oraz przeciwlotniczą?

3. ZADANIA W ZAKRESIE ZDOBYWANIA INFORMACJI ROZPOZNAWCZYCH

a. Rozkazy dla podporządkowanych etatowych jednostek:

1. 22, 23 BZ, 2 br uzyskać i meldować następujące informacje:
 - a. Skład, rozmieszczenie, podporządkowanie, ugrupowanie i rodzaj wyposażenia batalionów 810 BZ w styczności.
 - b. Skład, rozmieszczenie i prawdopodobny sposób wykorzystania 812 BPanc.
 - c. Skład, wyposażenie, kierunek i czas przemieszczania się zaobserwowanych elementów rozpoznawczych przeciwnika w strefie rozpoznania.
 - d. Wszelkie przeloty śmigłowców i innych środków napadu powietrznego.
2. 2 batalion rozpoznawczy uzyskać i meldować następujące informacje.
 - c. Stopień rozbudowy inżynierskiej pozycji obronnej odwodów dywizyjnych, czas jej obsadzenia i skład sił.

Do użytku służbowego

- d. Rozmieszczenie stanowisk dowodzenia: 81 DZ, 810 BZ, 812 BPanc.
- e. Ładowiska śmigłowców rozpoznawczych i śmigłowców wsparcia.
- f. Rozmieszczenie jednostek zabezpieczenia logistycznego 81 DZ.
- g. Skład, rozmieszczenie i ugrupowanie 9102 bpz w styczności.
- h. Skład, zadania, rejon i czas działania oddziałów desantowo-szturmowych.
- i. Główny wysiłek rozpoznania skupić w rejonach szczególnego zainteresowania nr 2 i 3 oraz w rejonie obrony części sił 910 BZ.
Współdziałać z 1 SPR 7 DZ, rozpoznaniem 3 DZ oraz siłami OT.
- j. Walka radioelektroniczna - zgodnie z Aneksiem E (walka radioelektroniczna) do planu natarcia 2 Dż

4. SPOSÓB POSTĘPOWANIA Z PERSONELEM, DOKUMENTAMI I MATERIAŁAMI

k. Jeńcy wojenni, dezertery, ludność miejscowa, inne osoby.

Jeńców wojennych z 82 DZ i 910 BZ dostarczać niezwłocznie do G2 dywizji.

1. Zdobyte materiały.

- 2. Wytworzone przez przeciwnika dokumenty bojowe, sprzęt radioelektroniczny, nowe uzbrojenie zabezpieczyć, następnie przekazać do G2 dywizji.
- 3. Meldować możliwości usprawnienia i wykorzystania zdobytych pojazdów opancerzonych i koło środków i systemów obserwacji i prowadzenia ognia.

5. DOKUMENTY I INNE WYMAGANE WYPOSAŻENIE

a. Mapy. Stała procedura operacyjna dystrybucji map EUROPA,

1:100 000, N-34-115, 116, 117;

N-34-127, 128, 129;

N-34-139, 140, 141.

1:50 000, N-34-127-A, B, C, D;

N-34-128-A, B, C, D;

N-34-129-A, C.

b. Przedstawienie planu użycia sił środków 2 br do akceptacji nie później niż 26 października, godz. 22.00.

c. Prośby i życzenia dotyczące zapotrzebowań na informacje, wykorzystania śmigłowców rozpoznawczych i BŚR przysyłać codziennie na SD dywizji do godz. 15.00.

6. KONTROZPOZNANIE

Dodatek 5 (kontrozpoznanie).

7. MELDUNKI I ROZDZIELNIK

Stała procedura operacyjna.

8. INNE

- a. Stanowisko dowodzenia dywizji czynne w rejonie ŻABOKLIKI (0460) od dnia D, godz. H + 4.
- b. Stanowisko dowodzenia batalionu rozpoznawczego w rejonie 0664, czynne od D, godz. H + 2.

Do użytku służbowego

ZA ZGODNOŚĆ

DOWÓDCA 2 DZ

.....

SZEF G3

Załączniki:

1. Położenie wojsk o 17.00 26.10
2. Kontrozpoznanie (nie opracowano)
3. Pogoda - jak komunikat w dniu zajęcia.

Rozdzielnik: B

7 korpus

3 DZ

4 DZ

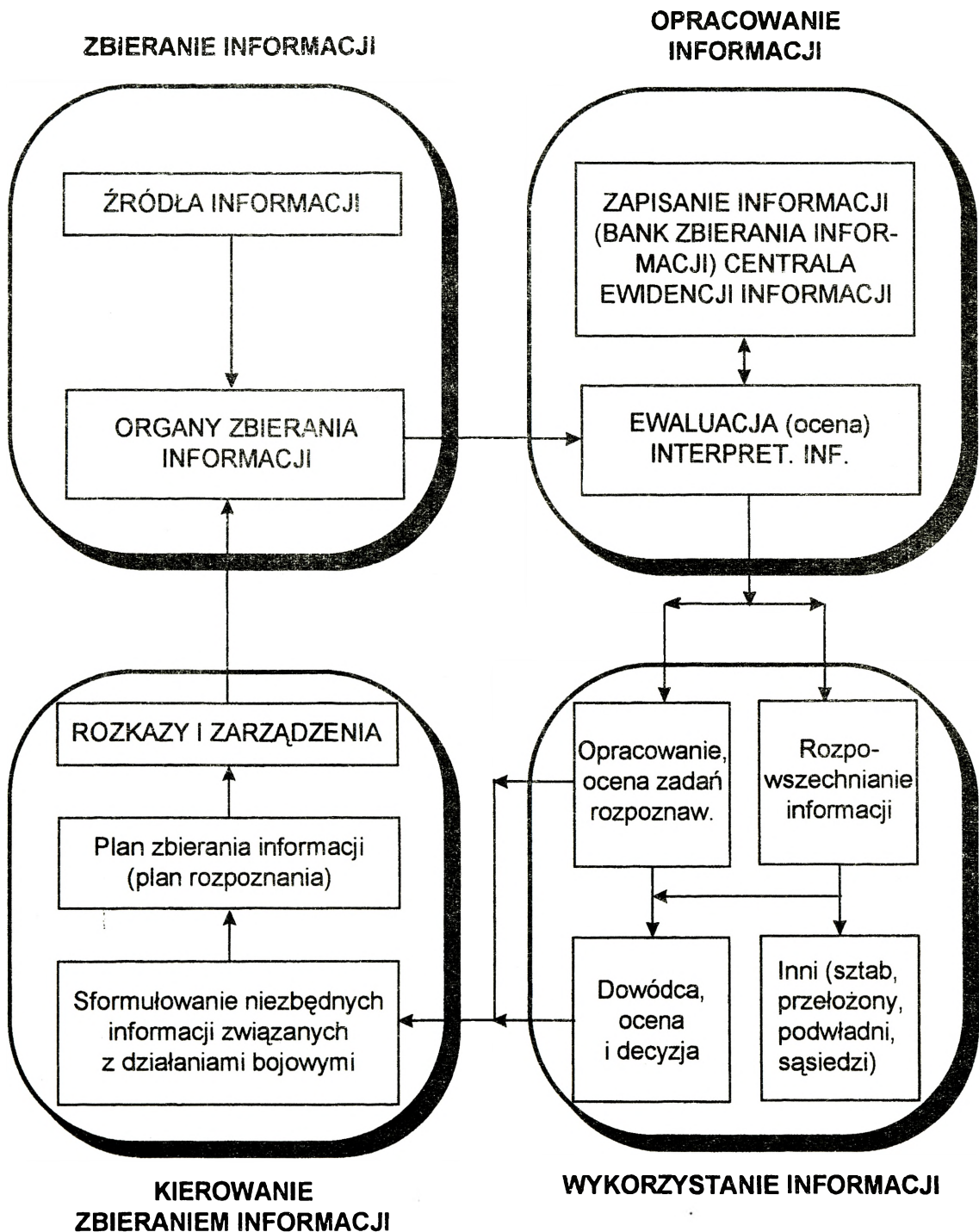
7 DZ

Do użytku służbowego

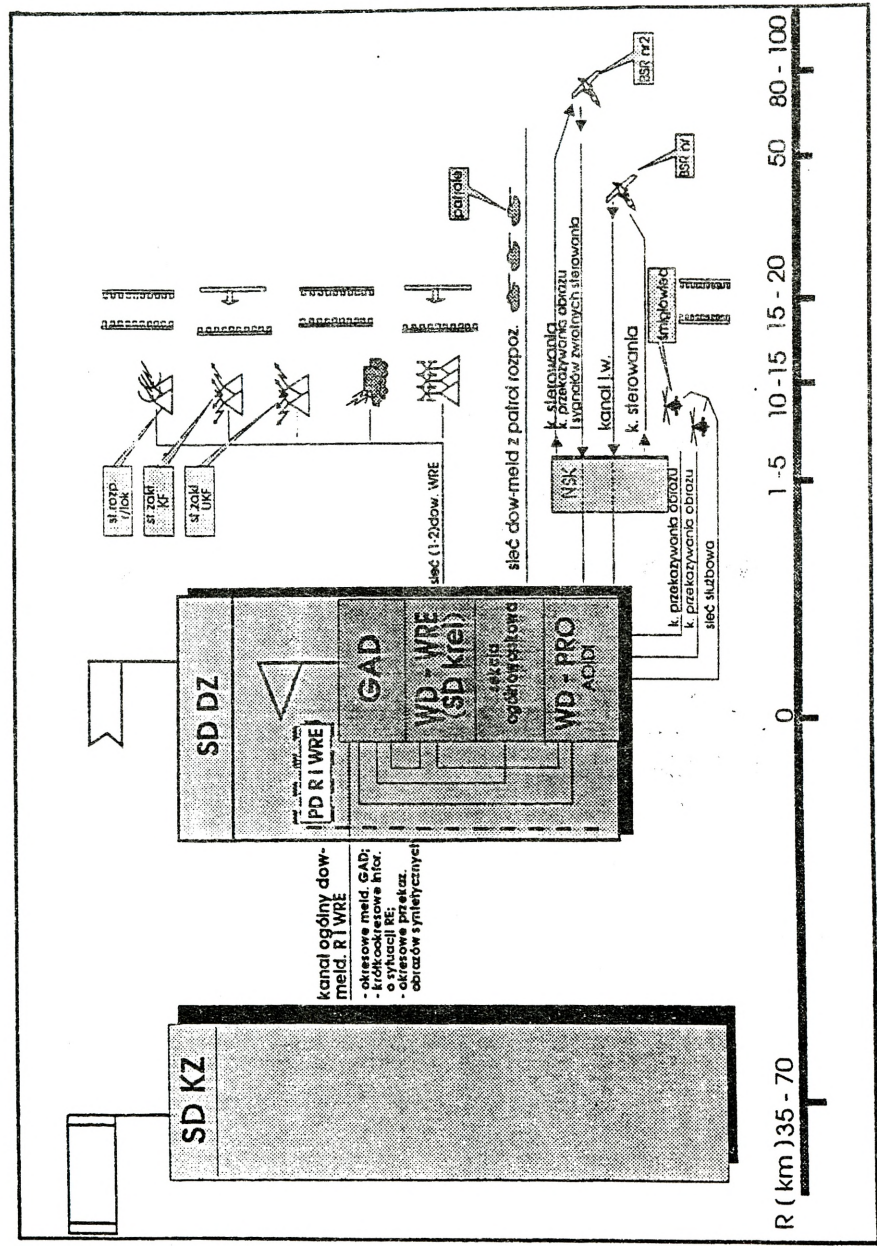
Opracował: Płk dr Józef Kisiel

na podstawie: Polko R. *Rozpoznawcze przygotowanie pola walki według poglądów NATO*, praca dyplomowa, AON, Warszawa 1996, za ł. 12.1, s. 78-81.

CYKL ROZPOZNAWCZY

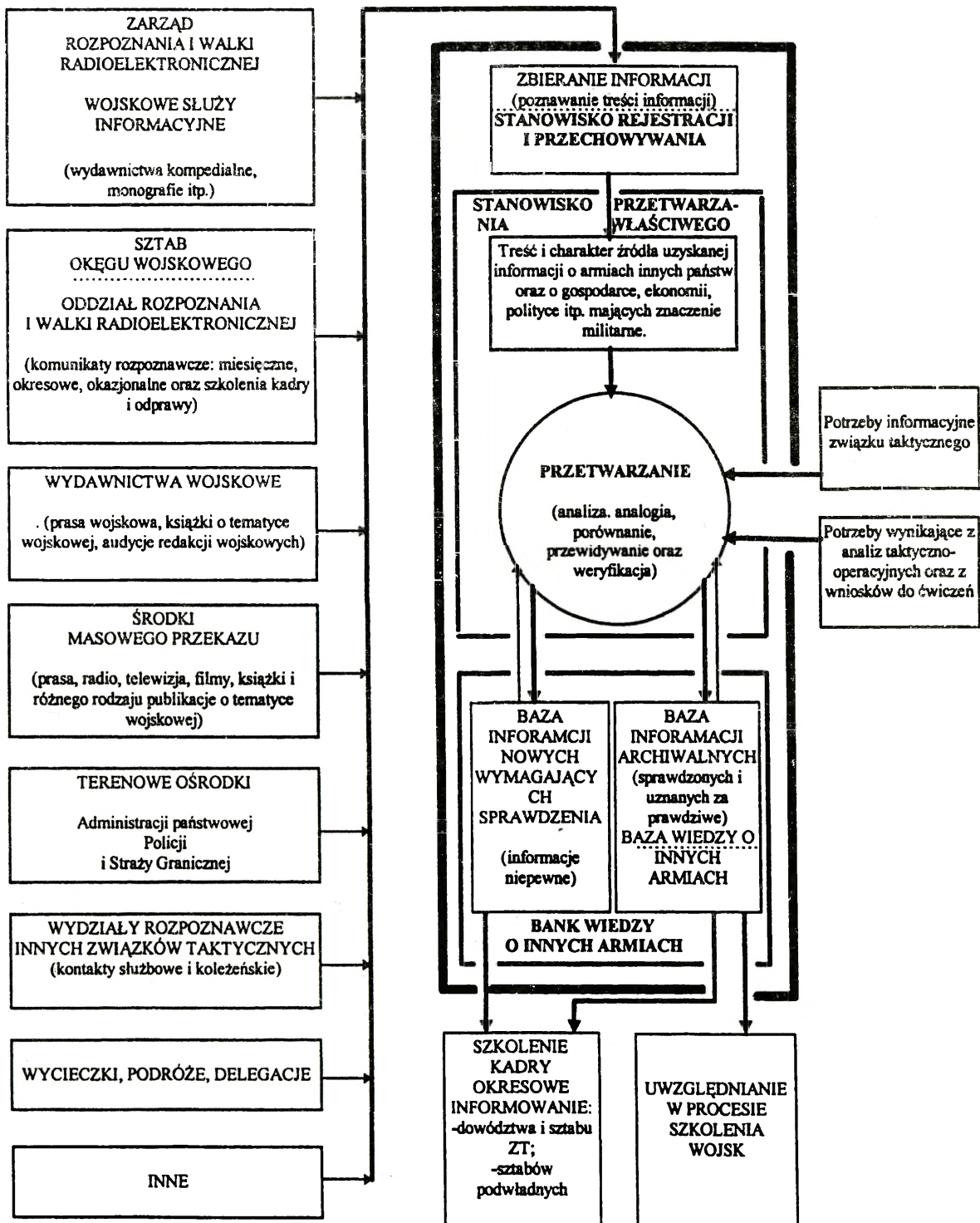
ORGANIZACJA WYMIANY INFORMACJI ROZPOZNAWCZEJ NA SZCZEBLU ZT (wariant)

W. i inni: *Prowadzenie rozpoznania powietrznego na szczeblach taktycznych z użyciem bezpilotowych samolotów rozpoznawczych i śmigłowców. AON, Warszawa 1995, s. 100*

Na podstawie: Michalak

MODEL OBIEGU INFORMACJI ROZPOZNAWCZEJ W OKRESIE POKOJU (wariant)

Filary S.: *Rozpoznanie studyjne w walce związku taktycznego wojsk lądowych*, rozprawa doktorska, AON, Warszawa 1995, s. 177

UKŁAD MELDUNKU OCENY ZAGROŻENIA

OCENA SYTUACJI TERENOWEJ I ATMOSFERYCZNEJ

POGODA:

- aktualna sytuacja atmosferyczna,
- aspekty militarne wynikające z pogody,
- wpływ pogody na działanie przeciwnika,
- wpływ pogody na działanie własnych systemów rozpoznania.

TEREN:

- sytuacja terenowa w rejonie działań,
- aspekty militarne wynikające z terenu,
- wpływ terenu na działanie przeciwnika,
- wpływ terenu na działanie wojsk własnych.

OCENA ZAGROŻENIA

I. SYTUACJA W WOJSKACH PRZECIWNIKA:

- a/ położenie jednostek przeciwnika,
- b/ cel działania przeciwnika,
- c/ przewidywany charakter działania wojsk przeciwnika.

II. PRZEWIDYWANE MODELE PROWADZENIA DZIAŁAŃ /OCENA MOŻLIWOŚCI PRZECIWA/:

- a/ warianty działania przeciwnika w aktualnej sytuacji,
- b/ określenie możliwości realizacji zadania przez przeciwnika /słabe i silne strony poszczególnych wariantów, przewidywany potencjał bojowy/,
- c/ prawdopodobne działanie przeciwnika wykraczające poza reguły /poza model doktrynalny/.

III. WNIOSKI DO PODJĘCIA SKUTECZNEGO PRZECIWDZIAŁANIA:

- a/ najbardziej prawdopodobny wariant działania przeciwnika,
- b/ silne i słabe strony działania przeciwnika,
- c/ przewidywany potencjał bojowy.

KONCEPCJA ROZPOZNANIA

1. Priorytety rozpoznania /potrzeby informacyjne oraz główne zadania rozpoznania/.
2. Stan potencjału rozpoznawczego i jego możliwości.
3. Zabezpieczenie działań rozpoznawczych /główne problemy zabezpieczenia bojowego, logisnego, bezpieczeństwa systemu rozpoznania i uzupełnienia stanu osobowego jednostek rozpoznawczych/.
4. Sposoby przeciwdziałania rozpoznaniu przeciwnika.
5. Sposób wykorzystania potencjału rozpoznawczego.

klauzula tajności

Kopia nr ... z ... egzemplarzy

.....
jednostka wydająca dokument

.....
miejsowość

czas/data

OKRESOWY MELDUNEK ROZPOZNAWCZY nr

Dokumenty odniesienia:

Mapa, seria, rok wydania

Strefa czasowa

1. SYTUACJA OGÓLNA W WOJSKACH PRZECIWNIKA

(zwięzły raport o położeniu sił przeciwnika i dotychczasowej jego działalności, ten punkt meldunku jest bardzo często przesyłany w formie graficznej jako załącznik do meldunku)

2. DZIAŁALNOŚĆ PRZECIWNIKA - SYTUACJA SZCZEGÓŁOWA

(punkt ten precyzuje położenie i ugrupowanie poszczególnych oddziałów i związków taktycznych, omawia stopień realizacji ich zadań bojowych, może być opracowany w formie graficznej jako załącznik tj. oleata, dodatkowa mapa, szkic działania)

- a. wojska lądowe
- b. siły powietrzne
- c. działania powietrznodesantowe, powietrznoszurmowe
- d. działania nieregularne
- e. wykorzystanie środków broni masowego rażenia
- f. walka radioelektroniczna
- g. inne zagadnienia

(wiadomości dotyczące wykorzystania pododdziałów rodzajów wojsk, użycia nowego sprzętu bojowego, wyposażenia, zastosowania nowych zasad walki, itp.)

3. ROZPOZNANO I WYKRYTO

- a. rozmieszczenie i skład oddziałów (pododdziałów) przeciwnika
- b. stan osobowy, ważniejsze uzbrojenie i wyposażenie (1) straty w walce,

klauzula tajności

(2) zdolność bojowa omawianego oddziału (pododdziałów)

- c. taktyka walki
- d. szkolenie
- e. zabezpieczenie bojowe
- f. doświadczenie bojowe
- g. inne fakty, zdarzenia.

4. DZIAŁANIA PRZECIWROZPOZNAWCZE

(ten punkt wydawany jest z zasady osobno z ograniczonym najjednostek)

- a. sytuacja ogólna
- b. szpiegostwo
- c. sabotaż
- d. rozruchy, przewroty, akcje wywrotowe, itp.
- e. ochrona informacji
- f. inne przedsięwzięcia

5. POGODA

(wpływ pogody w omawianym okresie na realizację zadań)

6. TEREN

(wpływ warunków terenowych na realizację zadań w omawianym okresie)

7. ANALIZA I WNIOSKI

- a. możliwości przeciwnika
- b. słabe wrażliwe punkty w działalności przeciwnika
- c. wnioski ogólne

nazwisko dowód
stopień

- potwierdzenie zgodności

- apendyksy

- rozdzielnik

klauzula tajność

PORÓWNANIE SKUTECZNOŚCI BOJOWEJ ZAŁOGI ŚMIGŁOWCA ROZPOZNAWCZEGO W JEDNYM LOCIE W DZIEŃ I W NOCY⁵⁹

W jednym locie załoga śmigłowca rozpoznawczego może wykonać jedno z następujących zadań:

1. w dzień:

- prowadzenie obserwacji 1-2 rejonów o powierzchni 10-25 km² na głębokość 4-8 km oraz określenie rodzaju obiektu, charakteru jego działalności i współrzędnych;
- prowadzenie obserwacji pola walki w pasie bezpośrednio przyległym do rubieży styczności bojowej o szerokości 6 km na głębokość 4-8 km i przekazywanie informacji z pokładu śmigłowca na stanowisko dowodzenia ZT;
- rozpoznanie wzrokowo-fotograficzne 1-2 odcinków dróg o łącznej długości do 100 km lub odcinka rzeki do 50 km;
- rozpoznanie skażeń przemysłowych w 1-2 rejonach;
- rozpoznanie bezpośrednio 1-2 obiektów znajdujących się na głębokości 4-8 km z określeniem współrzędnych i przekazanie informacji na SD ZT;
- poprawianie i kontrola ognia artylerii do 1-2 celów stałych lub jednego ruchomego znajdujących się na głębokości 4-8 km;
- rozpoznanie 2-3 rejonów rozwinięcia własnych pododdziałów artylerii polowej lub raketowej;
- przewóz kilku pasażerów w ramach lotów łącznikowych lub 4-5 żołnierzy grupy specjalnej na głębokość do 30 km;
- inne.

2. w nocy:

- prowadzenie obserwacji pola walki w pasie bezpośrednio przyległym do rubieży styczności wojsk o szerokości 4-6 km na głębokość 2-4 km, przy oświetleniu terenu;
- rozpoznanie w jasną noc 1-2 odcinków dróg nad własnym terenem o łącznej długości do 100 km;
- prowadzenie rozpoznania bezpośredniego przy wykorzystaniu aparatury do rozpoznania w podczerwieni na głębokość 3-4 km od rubieży styczności wojsk;
- poprawianie ognia artylerii polowej do jednego celu stałego oświetlonego pociskami artyleryjskimi;
- przerzut grupy specjalnej na głębokość do 30 km w sprzyjających warunkach;
- inne.

Druk AON nr 666/WW

⁵⁹ Michalik W., Suchora S. *Użycie śmigłowców rozpoznawczych w działaniach bojowych wojsk*, AON, Warszawa 1995, s. 45-46.

